

Zaaknummer : 01009620
Ons Kenmerk : ODH882531
Datum : 17-01-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 2 juni 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag is ingediend namens de gemeente Voorne aan Zee en heeft betrekking op een gebiedsgerichte ontheffing op basis van een soortenmanagementplan. Het SMP betreft een samenwerking tussen de gemeente Voorne aan Zee (voorheen: gemeente Hellevoetsluis) en een woningcorporatie, waar beide partijen met een eigen ontheffing uitvoering aan geven. Het soortenmanagementplan heeft betrekking op de bebouwde kom van Hellevoetsluis, inclusief de kernen Nieuwenhoorn en Oudendoorn. De ontheffing is aangevraagd voor de in het soortenmanagementplan opgenomen ruimtelijke ingrepen aan woningen en andere gebouwen die van invloed zijn op beschermde soorten, bestaande uit beheer en onderhoud, renovatie, verduurzaming en sloop. Voor de gemeente Voorne aan Zee ziet de aanvraag op haar eigen vastgoed en daarnaast wil de gemeente Voorne aan Zee aan derden (particulieren, projectontwikkelaars en verenigingen van eigenaren) de mogelijkheid bieden om onder voorwaarden gebruik te maken van deze ontheffing.

De ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, vierde lid in samenhang met het vijfde lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren waarbij sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk doden van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing is aangevraagd voor een periode van vijf jaar vanaf ontheffingverlening, met de mogelijkheid tot verlenging met vijf jaar.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan de gemeente Voorne aan Zee, voor de bebouwde kom van Hellevoetsluis en de dorpskernen Nieuwenhoorn en Oudendoorn (zie bijlage 2), met uitzondering van het beschadigen of vernielen van kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger als bedoeld in artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming;
- II. de aangevraagde ontheffing te verlenen voor de werkzaamheden zoals opgenomen in de aanvraag, zijnde: (na-)isolatie van spouwmuren, vervangen van goten, boeiboorden, windveren en kozijnen, beheer en onderhoud, sloop, ingrepen aan de gevel en ingrepen aan daken van woningen en overige gebouwen zoals beschreven in het SMP en bijbehorende werkprotocollen;
- III. dat de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften en bijlagen 1 en 2 onderdeel uitmaken van deze ontheffing;
- IV. dat de aanvraag van 2 juni 2021 en de aanvullende gegevens opgenomen in het overzicht van documenten onder het kopje 'Aanvraag en documenten' onder 'Overwegingen' in het vervolg van dit besluit en bijlagen 1 en 2, onderdeel uitmaken van deze ontheffing;
- V. dat deze ontheffing geldig is voor een periode van vijf jaar, gerekend vanaf de datum van bekendmaking van dit besluit.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlagen

1. Beschrijving uitgevoerde onderzoeken.
2. Kaart SMP-plangebied.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften en voorschriften met betrekking tot het doen van meldingen

1. Gemeente Voorne aan Zee (hierna: ontheffinghouder) dient:
 - a. De planning van de voorgenomen projecten tweemaal per jaar bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (hierna: OZHZ) aan te leveren. Vóór 1 december dient de planning van het eerste en tweede kwartaal van het jaar daarop aangeleverd te worden. Vóór 1 juni dient de planning van het derde en vierde kwartaal van hetzelfde jaar aangeleverd te worden.
 - b. Voorafgaand aan de melding als bedoeld onder a dient de ontheffinghouder haar planning te hebben afgestemd met alle partijen die werkzaamheden uit gaan voeren onder het SMP in de genoemde periode. Dit zijn Stichting Maasdelta Groep (ontheffing met zaaknummer 00618737) en de derden waaraan de gemeente de ontheffing heeft toegestaan;
 - c. Bij aantasting of mogelijke verstoring van:
 - i) tien of meer nestplaatsen van de huismus of de gierzwaluw, en/of;
 - ii) kraamverblijfplaatsen of winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, en/of;
 - iii) zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger;dient tevens een startmelding en eindmelding te worden gedaan. Deze meldingen dienen te voldoen aan het hieronder gestelde:

Startmelding

Minimaal vijf werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden van een project, welke valt binnen de scope van het SMP¹, dienen de volgende documenten met betrekking tot het project met de startmelding aangeleverd te worden:

- een overzicht van de aanwezige beschermde soorten, functies en verblijfplaatsen binnen en in de directe omgeving van het project;
- een overzicht van de aanwezige beschikbare alternatieve verblijfplaatsen binnen bereik;
- het definitieve ecologisch werkprotocol met eventuele uitwerking van het maatwerk met betrekking tot mitigatie en/of compensatie;
- een bijgewerkt logboek met reeds uitgevoerde maatregelen;
- een overzicht van contactpersonen;
- een totaaloverzicht van de planning van het project.

Eindmelding

Minimaal vijf werkdagen voor het einde van de werkzaamheden van het project dient een eindmelding met de volgende documenten aangeleverd te worden:

- volledig ingevuld logboek inclusief verslaglegging van de uitgevoerde maatregelen;
- indien uitgevoerde maatregelen vanaf de buitenzijde niet (goed) zichtbaar zijn: ondersteunend fotomateriaal van uitgevoerde maatregelen;
- ingevulde formulieren tijdelijke en permanente voorzieningen via:
<https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de OZHZ, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mail: meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'SMP + gemeente Voorne aan Zee + Hellevoetsluis'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

¹ Zie tabel 10 in het 'Soortenmanagementplan Hellevoetsluis' van 8 augustus 2023.
01009620-00119029

2. Een verzoek tot verlenging van de ontheffing met vijf jaar dient uiterlijk een half jaar voor het aflopen van de ontheffingstermijn te worden aangevraagd.
3. Ontheffinghouder is verplicht om de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Soortenmanagementplan Hellevoetsluis' van 8 augustus 2023, evenals de aanvullende informatie zoals vermeld in het overzicht van documenten onder het kopje 'Aanvraag en documenten' onder 'Overwegingen'. Bovendien is de ontheffinghouder ervoor verantwoordelijk dat diegenen die betrokken zijn bij uitvoering van werkzaamheden onder deze ontheffing, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het genoemde rapport en de aanvullende informatie, en dat zij deze voorschriften en maatregelen ook naleven.
4. Indien een of meerdere in voorschrift 3 genoemde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort te worden getroffen. Voordat deze maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze maatregelen tijdig, minimaal drie maanden, ter goedkeuring aan de OZHZ te worden voorgelegd (zie voorschrift 1).
5. De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige² op het gebied van de huismus, de gierwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

Voorschriften ten aanzien van werkwijzen

6. Ontheffinghouder mag derden (particulieren, projectontwikkelaars en verenigingen van eigenaren (hierna: VvE's)) toestaan gebruik te maken van deze ontheffing en de ontheffing doorschrijven, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - a. de werkzaamheden waarvoor de ontheffing wordt doorgeschreven dienen binnen het SMP-plangebied te vallen (zie kaart bijlage 2) en werkzaamheden te betreffen vallend onder deze ontheffing;
 - b. ontheffinghouder blijft verantwoordelijk voor de juiste naleving van de ontheffing, ook indien een derde (hierna: ontheffinggebruiker) via doorschrijving hier gebruik van maakt;
 - c. voor een juiste naleving van de ontheffing door derden, dient de ontheffinghouder actief te communiceren op welke manier de ontheffinggebruiker hieraan moet voldoen;
 - d. ontheffinghouder dient per doorschrijving een schriftelijke overeenkomst af te sluiten met de ontheffinggebruiker, waarin ontheffinggebruiker zich verbindt te houden aan de verplichtingen die voortvloeien uit deze ontheffing en waarin specifiek staat aangegeven welke verplichtingen dit voor ontheffinggebruiker zijn;
 - e. voorafgaand aan het doorschrijven, dient ontheffinghouder te controleren of op of nabij (binnen 200 meter van) de locatie van de werkzaamheden, zoals bedoeld in voorschrift 7 sub b, sprake is van de aanwezigheid

² Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij (een) Nederlandse natuurorganisatie(s), (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

van bijzondere ecologische waarden³. Indien deze aanwezig zijn dient eerst afstemming plaats te vinden met een ecologisch deskundige (zie voorschrift 5) en indien nodig een projectspecifiek werkprotocol, zoals genoemd in voorschrift 9, te worden opgesteld;

- f. ontheffinghouder houdt bij hoe vaak en aan wie zij ontheffing heeft doorgescreven en werkt maandelijks de (digitale) salderingsboekhouding (zie voorschrift 13) op dit punt bij;
 - g. ontheffinghouder geeft elk half jaar, bij de planning zoals genoemd onder voorschrift 1 sub a, een lijst door aan de OZHZ met daarin opgenomen aan welke ontheffinggebruikers zij de ontheffing heeft doorgescreven in die periode, en levert daarbij de afgesloten overeenkomsten en de informatie aan genoemd in voorschrift 7 hierna.
7. Bij het afsluiten van de overeenkomst, zoals genoemd in voorschrift 6, tussen ontheffinghouder en ontheffinggebruiker, dient ontheffinggebruiker de volgende informatie aan ontheffinghouder te overleggen:
- a. naam en woonadres van ontheffinggebruiker;
 - b. het projectspecifiek werkprotocol genoemd in voorschrift 9 hierna, met uitzondering van voorschrift 9, sub i.
 - c. dat ontheffinggebruiker na afronding van de werkzaamheden, het bijgehouden logboek (zie voorschrift 9, sub j) toezendt aan ontheffinghouder, zodat ontheffinghouder de informatie kan verwerken in de (digitale) salderingsboekhouding (zie voorschrift 13).
8. Indien ontheffinghouder constateert dat een ontheffinggebruiker zich niet aan de naleving van de ontheffing en afgesloten overeenkomst houdt, meldt zij dit onverwijld digitaal aan de OZHZ en vindt overleg plaats met de OZHZ over het vervolgtraject.
9. Voordat werkzaamheden uitgevoerd worden, wordt specifiek per project een werkprotocol opgesteld aan de hand van de SMP-werkprotocollen⁴ welke van toepassing zijn en deze dient op de locatie (digitaal of schriftelijk) aanwezig te zijn. De volgende aspecten dienen te zijn opgenomen in het projectspecifiek werkprotocol:
- a. een afschrift van deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van de werkzaamheden binnen het SMP-plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. welke werkprotocollen uit het SMP worden toegepast⁴;
 - f. een uitwerking door de ecologisch deskundige, in het geval van meerdere van toepassing zijnde werkprotocollen waarbij onverhoopt sprake is van discrepanties tussen deze werkprotocollen;
 - g. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - h. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - i. een overzicht van projecten in de directe omgeving die tevens onder deze ontheffing en/of de ontheffing met zaaknummer 00618737, worden uitgevoerd;
 - j. het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) dat door de deskundige wordt bijgehouden.

³ Onder belangrijke ecologische waarden wordt verstaan:

- tien of meer nestplaatsen van de huismus of de gierzwaluw, en/of;
- kraamverblijfplaatsen of winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, en/of;
- verblijfplaatsen van de laatvlieger.

⁴ Zie het rapport 'Soortenmanagementplan gebouwen Werkprotocollen' van oktober 2023.

10. Ontheffinghouder dient te voorkomen dat er per deelgebied (zie bijlage 2) met bijzondere ecologische waarden^{5,6} teveel ontwikkelingen met een potentieel negatieve impact in korte periode worden uitgevoerd. In deze deelgebieden mag gecombineerd maximaal 25% per twee jaar van het gemeentelijk vastgoed, het woningbestand van Stichting Maasdelta Groep en gebouwen van derden die middels doorschrijving van de ontheffing gebruik maken in korte tijd aangepakt worden. Wanneer er voldoende permanente maatregelen zijn gerealiseerd en deze succesvol⁷ zijn gebleken aan de hand van de monitoring, kan in overleg met de ecologisch deskundige en met instemming van de OZHZ, meer dan 25% van de genoemde bebouwing worden aangepakt.
11. Tijdens de uitvoering van werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en het projectspecifiek werkprotocol (zie voorschrift 9) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn. Indien sprake is van een derde die via doorschrijving gebruik maakt van deze ontheffing, dan dient tevens de overeenkomst aanwezig te zijn (zie voorschrift 6 en 7). Genoemde documenten dienen op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en deze mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
12. Bij calamiteiten of andere onvoorziene omstandigheden ten aanzien van de Wet natuurbescherming, wordt altijd direct contact opgenomen met de OZHZ.
13. Ontheffinghouder is, tezamen met ontheffinghouder Stichting Maasdelta Groep, ervoor verantwoordelijk de bekende verblijfplaatsen en leefgebieden uit de nulmeting inzichtelijk te maken middels een digitale kaart met WebGIS Publisher. Deze dient te allen tijde toegankelijk te zijn voor raadpleging door de OZHZ. Vóór 1 februari van het daaropvolgende jaar van de monitoring, moeten hierin de nieuw waargenomen verblijfplaatsen en nieuwe vastgestelde leefgebieden worden geactualiseerd. Daarnaast moet in dit systeem jaarlijks verwerkt worden waar en welke nieuwe voorzieningen (tijdelijk en permanent) zijn gerealiseerd. Dit geldt tevens voor de alternatieve voorzieningen die door derden zijn gerealiseerd nadat de ontheffing aan hen is doorgeschreven.

Soortspecifieke voorschriften

14. Uiterlijk binnen twee jaar na verlening van deze ontheffing dienen alle kraamkolonies van vleermuizen tenminste eenmaal geteld te zijn op het aantal individuen in de kraamkolonie. Indien binnen deze twee jaar activiteiten of ingrepen plaatsvinden die mogelijk een effect kunnen hebben op een kraamkolonie dient de telling van de betreffende kraamkolonie voorafgaand de geplande ingreep of activiteit uitgevoerd en gerapporteerd te zijn. De uitkomsten van de tellingen van de kraamkolonies dienen gerapporteerd te worden aan de OZHZ in de jaarlijkse monitoringsnotitie, opgenomen in voorschrift 18. Deze tellingen zijn al gestart op basis van de verleende ontheffing met zaaknummer 00618737 van ontheffinghouder Stichting Maasdelta Groep.
15. Bij aanwezigheid van een nest- en/of verblijfplaats van de huismus of de gierzwaluw worden in de kwetsbare broedperiode van deze soorten, zoals vermeld in het werkprotocol, geen werkzaamheden uitgevoerd of steigers geplaatst binnen een straal van vijf meter van de nest- en/of verblijfplaats. Buiten de kwetsbare broedperiode, kunnen werkzaamheden worden uitgevoerd, mits werkzaamheden binnen drie meter van nest- en/of verblijfplaatsen van de huismus maximaal één werkdag duren en invliegopeningen vrij blijven. Bij langer durende werkzaamheden dient een afstand van minimaal drie meter te worden aangehouden.

⁵ Onder belangrijke ecologische waarden wordt verstaan:

- tien of meer nestplaatsen van de huismus of de gierzwaluw, en/of;
- kraamverblijfplaatsen of winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, en/of;
- verblijfplaatsen van de laatvlieger.

⁶ Controleer dit op www.florafaunacheck.nl en zie ook tabel 5 en bijlage 1 'Methode geschiktheidsanalyse gebouwen' in het rapport 'Soortenmanagementplan Hellevoetsluis' van 8 augustus 2023.

⁷ "Succesvol" betekent in deze context dat een voorziening in gebruik is genomen door het oorspronkelijk aantal dieren en met dezelfde functie als waarvoor gecompenseerd wordt.

16. Om het jaar worden door middel van vier ochtendrondes alle kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het SMP-plangebied gemonitord. Bij deze monitoring worden altijd uitvliegende vleermuizen geteld om vast te stellen uit hoeveel dieren de kraamkolonie bestaat. Deze monitoring is al gestart op basis van de verleende ontheffing aan Stichting Maasdelta Groep met zaaknummer 00618737.
17. Bekende verblijfplaatsen van laatvlieger en de deelgebieden waarin deze verblijfplaatsen van laatvlieger aanwezig zijn, worden om het jaar gemonitord middels twee avondrondes tijdens de kraamperiode. Bij vermoedelijke aanwezigheid van een nieuwe kraamkolonie of kraamverblijfplaats, is een aanvullende inspanning om de precieze locatie van deze verblijfplaats vast te stellen noodzakelijk. Voor onderzoekstijden en omstandigheden dient het meest actuele en geschikte Vleermuisprotocol dan wel onderzoeksrichtlijn voor de laatvlieger gehanteerd te worden. Indien hiervan afgeweken wenst te worden, is voorafgaande instemming van de OZHZ noodzakelijk.
18. Per monitoringsjaar wordt een notitie opgesteld met daarin de monitoringsresultaten van het uitgevoerde monitoringsonderzoek. In deze notitie wordt ook aangegeven of bijsturing of aanpassing van het SMP op basis van de monitoringsresultaten nodig is. In dat geval wordt in de notitie tevens een voorstel gedaan voor aanvullende maatregelen die ter goedkeuring worden voorgelegd aan de OZHZ. Deze notitie wordt jaarlijks vóór 1 februari van het opvolgende jaar aan de OZHZ gestuurd.
19. De resultaten van de geschiktheidsanalyse⁸ worden gevalideerd aan de hand van de uitgevoerde monitoring. Bij een eventuele verlengingsaanvraag van de ontheffing wordt deze validatie (onderbouwd) verwerkt en toegepast op de geschiktheidsanalyse voor het SMP.
20. Ter aanscherping op werkprotocol 3: 'het vervangen van goten, boeiboorden en/of windveren', geldt dat de aanwezigheid van vleermuizen enkel mag worden uitgesloten wanneer openingen in het gebouw volledig inspecteerbaar zijn met een visuele controle en/of endoscopische camera. In het logboek dient te worden opgenomen dat de betreffende aannemer de instructie heeft gevolgd, indien deze het endoscopisch onderzoek heeft verricht.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten – beschermd én onbeschermd – geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De ontheffing wordt slechts voor de in dit besluit opgenomen beschermde soorten en verboden handelingen verleend.
- De ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- De ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen en door derden (particulieren, projectontwikkelaars of VvE's) waarnaar deze ontheffing is doorgeschreven. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

⁸ Zie Bijlage 1 van het Soortenmanagementplan Hellevoetsluis van 8 augustus 2023.
01009620-00119029

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 2 juni 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag is ingediend namens de gemeente Voorne aan Zee (hierna: de gemeente). Ten tijde van indiening van de aanvraag betrof dit nog de gemeente Hellevoetsluis. Sinds 1 januari 2023 is deze gemeente gefuseerd met gemeente Brielle en gemeente Westvoorne. Aan de aanvraag voor een gebiedsgerichte ontheffing ligt een zogenaamd soortenmanagementplan, met bijbehorende werkprotocollen en een procesdocument voor de laatvlieger ten grondslag (hierna samen: SMP) voor het uitvoeren van diverse werkzaamheden aan woningen en andere gebouwen van de gemeente. Daarnaast wil de gemeente derden (particulieren, projectontwikkelaars en VvE's) in de gelegenheid stellen om gebruik te maken van de SMP-ontheffing. Het gaat hierbij om woningen en andere gebouwen binnen de bebouwde kom van Hellevoetsluis, inclusief de kernen Nieuwenhoorn en Oudendoorn (het SMP-plangebied). Het SMP betreft een samenwerking met woningcorporatie Stichting Maasdelta Groep.

In Hellevoetsluis maar ook elders staan populaties van gebouwbewonende soorten, te weten huismussen, gierzwaluwen, gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvliegers onder druk. Deze diersoorten worden beschermd door de Wnb. Door sloop, renovaties (o.a. na-isolatie) en de huidige manier van bouwen hebben deze beschermde dieren minder kans om een geschikte verblijfplaats, zoals in spouwmuren of een broedplek onder dakpannen, te vinden.

Bij reguliere projecten, waarbij bijvoorbeeld renovatie of isolatiewerkzaamheden aan gebouwen plaatsvinden, dient per project een ontheffing te worden aangevraagd indien één of meer van de verbodsbepalingen in de Wnb door de werkzaamheden worden overtreden. Overtreding van verbodsbepalingen dient zoveel mogelijk te worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien en voor zover dat niet lukt is een ontheffing noodzakelijk, waarbij tijdelijke en/of permanente (compenserende) maatregelen kunnen worden opgelegd om ervoor te zorgen dat de staat van instandhouding van de betreffende beschermde soorten niet verslechtert.

Doel SMP/gebiedsgerichte aanpak

Een SMP biedt de mogelijkheid om een gebiedsgerichte ontheffing aan te vragen in plaats van een projectgerichte ontheffing. Met een SMP wordt de staat van instandhouding voor beschermde soorten op gebiedsniveau in kaart gebracht. Het doel van een SMP is om op dat niveau de staat van instandhouding te garanderen. Dat betekent dat de staat van instandhouding van de betrokken soorten op gebiedsniveau door de werkzaamheden niet mag verslechteren ten opzichte van de staat van instandhouding van voor de aanvang van de werkzaamheden. Dit vormt één van de drie wettelijke vereisten voor het kunnen verlenen van een ontheffing. Daarnaast moet met het uitvoeren van het project, kort samengevat, een wettelijk belang gediend worden zoals genoemd in de Wnb voor de betrokken beschermde soorten en dient een andere bevredigende oplossing, die niet of in mindere mate leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen, uitgesloten te zijn.

Doel SMP gemeente Voorne aan Zee en de woningcorporatie

De gemeente is voornemens ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen uit te voeren volgens een gebiedsgerichte aanpak binnen de bebouwde kom van Hellevoetsluis en de kernen Nieuwenhoorn en Oudendoorn. Het betreft het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud aan haar eigen gebouwen, renovaties en verduurzaming en sloop van gebouwen ten behoeve van (her)ontwikkeling, waaronder woningbouwprojecten. Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden kan een ontheffing benodigd zijn. Daarnaast ligt aan het SMP ook nog een ander doel ten grondslag. Samen met de woningcorporatie, wil de gemeente bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit door natuurinclusief te bouwen en te verbouwen en concrete ecologische plussen te creëren voor diverse diersoorten die onder druk staan. De gemeente geeft hiertoe samen met de woningcorporatie uitvoering aan het SMP. Met het SMP worden zo verschillende maatschappelijke opgaven bij elkaar gebracht.

Doel SMP gemeente Voorne aan Zee en derden

De gemeente wil derden (particulieren, projectontwikkelaars en VvE's) de mogelijkheid bieden gebruik te maken van de door haar aangevraagde SMP-ontheffing. Wanneer derden werkzaamheden willen uitvoeren aan hun gebouwen kan dit negatieve gevolgen hebben voor beschermde soorten. Hierbij kan net als bij het gemeentelijk vastgoed gedacht worden aan verduurzaming, onderhoud, renovatie en sloop. Indien voor het uitvoeren van deze werkzaamheden een omgevingsvergunning benodigd is, wordt door de gemeente getoetst of een verklaring van geen bedenkingen voor soortenbescherming benodigd is. Ook kunnen partijen zelf een ontheffing Wet natuurbescherming aanvragen. Het laten uitvoeren van natuuronderzoek en het aanvragen van een ontheffing kost tijd en geld. Op het moment dat er voor het uitvoeren van werkzaamheden aan een gebouw geen omgevingsvergunning benodigd is, komt dit project bij de gemeente vaak niet in beeld. Nest- en/of verblijfplaatsen of leefgebied van beschermde soorten kunnen zo (ongemerkt) worden vernietigd of individuen worden verwond of gedood. Ook worden er nauwelijks tot geen vervangende voorzieningen voor de beschermde soorten gerealiseerd na afloop van dergelijke werkzaamheden. De gemeente wil derden de mogelijkheid bieden gebruik te maken van deze ontheffing, zodat er in haar gemeente meer rekening gehouden wordt met beschermde soorten en er meer maatregelen voor deze soorten worden getroffen. Daarnaast is, door het doorschrijven van de ontheffing, gewaarborgd dat vervangende verblijfplaatsen worden gerealiseerd door derden. Doordat de gemeente samen met de andere ontheffinghouder het ecologisch onderzoek heeft laten uitvoeren, het SMP en bijbehorende werkprotocollen heeft opgesteld, en zorg draagt voor de monitoring, ontlast zij derden hiermee in kosten en tijd.

Reikwijdte

Hieronder wordt besproken voor welke werkzaamheden de ontheffing van toepassing is, voor welke soorten en verbodsbepalingen ontheffing is aangevraagd en welke maatregelen getroffen moeten worden binnen de bebouwde kom van Hellevoetsluis en de dorpskernen Nieuwenhoorn en Oudenhoorn, welke samen het SMP-plangebied vormen.

Werkzaamheden

Het SMP is gericht op een beperkt aantal ingrepen. Het gaat om in totaal acht specifieke ingrepen die veel voorkomen. Het SMP en deze ontheffing hebben expliciet betrekking op de volgende activiteiten, als beschreven en gedefinieerd in paragraaf 5.2, tabel 10 van het SMP:

1. sloop ten behoeve van (her)ontwikkeling;
2. (na-)isoleren spouwmuur;
3. vervangen goten, plaatmateriaal aan gevels, boeiboorden of windveren;
4. vervangen kozijnen;
5. reinigen gevels, vervangen voegwerk en schilderen;
6. overige werkzaamheden aan de gevel zoals veranderingen van gevelindeling of het realiseren van een uit- of aanbouw;
7. grote ingrepen aan het dak;
8. kleine ingrepen aan het dak.

Beschermde soorten

De ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);

- artikel 3.1, vierde lid in samenhang met het vijfde lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren waarbij sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk doden van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van vijf jaar vanaf ontheffingverlening, met de mogelijkheid tot verlenging met vijf jaar.

Maatregelen en overcompensatie

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger tot een minimum te beperken zijn verschillende werkprotocollen opgesteld. De geplande ingrepen die onder de ontheffingaanvraag vallen zijn ingedeeld in categorieën waarbij de (mogelijke) effecten op de soorten en hun functies centraal staan. Per categorie is een werkprotocol opgesteld dat in de betreffende situatie gebruikt dient te worden. Daarnaast zijn drie werkprotocollen opgesteld voor de realisatie van tijdelijke en permanente voorzieningen in bestaande bebouwing en nieuwbouw.

Binnen elk werkprotocol is een beslisschema opgenomen, waarmee kan worden bepaald welke paragrafen en maatregelen van het betreffende protocol gebruikt moeten worden. Aan de werkprotocollen is de webapplicatie FloraFaunaCheck.nl verbonden die integraal onderdeel uitmaakt van de werkprotocollen. Alle werkprotocollen volgen dezelfde opbouw:

1. omschrijving ingreep waarop het protocol van toepassing is;
2. beschrijving mogelijke effecten per soort;
3. beslisboom op basis van de webapplicatie;
4. beschrijving maatregelen per soort en functie op basis van:
 - a. planning;
 - b. permanente voorzieningen;
 - c. tijdelijke voorzieningen;
 - d. aangepaste werkwijze bestaande uit:
 - i. eventuele controles;
 - ii. ongeschikt maken van bebouwing;
 - iii. fasering van werkzaamheden;
 - iv. betrekken van een ecooloog;
 - e. maatregelen ongeschikt maken.

Naast het behouden van voldoende verblijfplaatsen bij ingrepen wordt ook proactief ingezet op het verbeteren van functioneel leefgebied en voorzieningen voor vaste verblijfplaatsen van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Met andere woorden: er worden concrete ecologische plussen gecreëerd. Het doel is om hiermee bij te dragen aan het versterken van biodiversiteit in het algemeen en

van de lokale populaties in het bijzonder, om daarmee de staat van instandhouding van de beschermde soorten te verbeteren.

Aanvraag en documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- Soortenmanagementplan Hellevoetsluis Gemeente Voorne aan Zee & Maasdelta groep, Regelink Ecologie & Landschap, Rapport RA18598-08, 8 augustus 2023 (ODH782319);
- Soortenmanagementplan gebouwen Werkprotocollen, versie oktober 2023, Regelink Ecologie & Landschap, juni 2021 (ODH865985);
- Procesdocument laatvlieger, versie juli 2022, Regelink Ecologie & Landschap, rapport RA21460-01, 5 juli 2022 (ODH398738);
- SMP Hellevoetsluis Particulieren, Regelink Ecologie & Landschap, 11 januari 2023 (ODH782317);
- Aanvullingen Soortenmanagementplan Hellevoetsluis, 11 januari 2023 (ODH572371);
- Brief beantwoording vragen: Antwoord op verzoek om aanvullende informatie, aanvragen gebiedsgerichte ontheffing Hellevoetsluis, Regelink Ecologie & Landschap, kenmerk 16006, 24 december 2021 (ODH831675);
- Inventarisatie beschermde natuurwaarden Hellevoetsluis 2014 – Gierzwaluw, Huismus, Vleermuizen, Bureau Stadsnatuur, bSR-rapport 253, januari 2015 (ODH831674);
- Inventarisatie vogels en vleermuizen Nieuwenhoorn & Nieuw Helvoet 2017, Bureau Stadsnatuur, bSR-rapport 332, januari 2018 (ODH831672);
- Verspreidingsonderzoek beschermde fauna gemeente Hellevoetsluis, Regelink Ecologie & Landschap, rapport RA18124-01, 16 juni 2020 (ODH831668);
- Verspreidingsonderzoek beschermde fauna Update vijf deelgebieden, Hellevoetsluis, Regelink Ecologie & Landschap, rapport RA20234-02, 6 januari 2020 (ODH831669);
- Tabel totaal aantal woningen Hellevoetsluis, bron: CBS (ODH572367);
- Tabel Totaaloverzicht Gebouwen Voorne aan Zee juni 2023, ontvangen op 27 september 2023 (ODH831593);
- Kaart met ruimtelijke ontwikkelingen voor SMP, definitief, Gemeente Hellevoetsluis, 8 december 2022 (ODH572369);
- Actualisering Visie op verbeterlocaties in Hellevoetsluis, Ruimtelijke Ontwikkeling en Beleid, 1 juli 2015 (ODH572385);
- Ontwikkellocaties Hellevoetsluis 2021, Najaarsadvies, oktober 2021 (ODH572390);
- Kaart Ontwikkellocaties Najaarsadvies 2021 (ODH572389);
- Tabel Woningbouwprogramma & visie verbeterlocaties 2021-2030 (ODH572388);
- Tabel Voorraad woningen; gemiddeld oppervlak; woningtype, bouwjaarklasse, regio, bron: CBS, gewijzigd op 20 april 2023, 7 september 2023 (ODH822044);
- Tabel Voorraad woningen; eigendom, type verhuurder, bewoning, regio, bron: CBS, gewijzigd op 19 januari 2023, 7 september 2023 (ODH822043);
- Aantal woningen in voormalige gemeente Hellevoetsluis in 2022, bron: CBS Statline, 7 september 2023 (ODH822041);
- Beleidsvisie duurzaamheid en milieu. Samen voor duurzaam 2014-2020, gemeente Hellevoetsluis, februari 2014 (ODH572391);
- Routekaart duurzaam Voorne-Putten 2040, Gemeente Voorne-Putten, 31 januari 2018 (ODH572392);
- Koersdocument Omgevingsvisie Voorne aan Zee, KuiperCompagnons, 23 mei 2022 (ODH831633);
- Overeenkomst gemeente Voorne aan Zee en Stichting Maasdelta Groep, overeengekomen op 8 en 9 november 2023 (ODH880039);
- <https://florafauanacheck.nl/hellevoetsluis>.

Procedure

Deze beschikking is voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Zienswijzen

De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van 23 november 2023 tot en met 3 januari 2024. Er zijn geen zienswijzen ingebracht.

Wijziging ten opzichte van ontwerpbeschikking

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking zijn er geen wijzigingen aangebracht.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de gierzwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede, vierde en vijfde lid, van de Wnb is het verboden:

- nesten of rustplaatsen en eieren van de huismus en de gierzwaluw opzettelijk te vernielen, te beschadigen of weg te nemen (tweede lid), en;
- de huismus en de gierzwaluw opzettelijk te storen, waarbij sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding (vierde lid in samenhang met het vijfde lid).

De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zijn tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te doden (eerste lid), en;
- de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren (tweede lid), en;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen of te vernielen (vierde lid).

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat; en
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanleiding

De gemeente heeft gezamenlijk met Stichting Maasdelta Groep een SMP laten opstellen ter verkrijging van gebiedsgerichte ontheffingen voor de bebouwde kom van Hellevoetsluis en de kernen Nieuwenhoorn en Oudenhorn. Op punten is het SMP toegespitst op de betreffende ontheffinghouder, zoals de doorschrijfmogelijkheid aan derden voor de gemeente. Met het SMP wil de gemeente tezamen met de woningcorporatie onder meer het volgende bereiken:

- gebouwbewonende soorten proactief beschermen tegen de gevolgen van bouwkundige ingrepen;
- het borgen en verbeteren van de staat van instandhouding van de beschermde soorten;
- lastenverlichting en vermindering van het aantal procedures;
- samenhangende mitigatie, compensatie en natuurinclusieve inrichting.

Het SMP draagt bij aan het realiseren van bovengenoemde doelen en beweegredenen. De samenwerking binnen dit SMP is vastgelegd in een overeenkomst tussen de partijen waarbij afspraken zijn gemaakt over de verdeling van de kosten voor het uitvoeren van het ecologisch onderzoek, de monitoring en het opstellen van het SMP en bijbehorende producten.

Belangrijke doelstelling voor de gemeente is ook de mogelijkheid scheppen voor particulieren om gebruik te maken van de SMP-ontheffing, zodat de verduurzaming van woningen voort kan gaan met voldoende bescherming van gebouwbewonende soorten. De gemeente wil deze mogelijkheid promoten bij haar burgers, zodat ook de werkzaamheden die zich buiten haar gezichtsveld voltrekken, vaker zullen plaatsvinden in overeenstemming met de Wnb. Het SMP is opgesteld voor de komende vijf jaar. Tijdens en na deze periode zijn momenten van evaluatie nodig om het SMP bij te kunnen stellen wanneer dit nodig is. Di informatie is ook benodigd voor een eventuele verlenging van de ontheffingsperiode met vijf jaar.

Uitgevoerde onderzoeken

Om de lokale populaties en functies van de beschermde soorten in kaart te brengen zijn in 2014, 2017, 2018 en 2020 soortgerichte onderzoeken uitgevoerd door Bureau Stadsnatuur Rotterdam (hierna: bSR) en Regelink Ecologie & Landschap (hierna: Regelink). Het gaat om de volgende uitgevoerde onderzoeken:

Titel onderzoek	Jaar van onderzoek	Soort(groep)en	Uitgevoerd door
Inventarisatie beschermde natuurwaarden Hellevoetsluis	2014	huismus, gierzwaluw, vleermuizen	bSR
Inventarisatie vogels en vleermuizen Nieuwenhoorn & Nieuw Helvoet	2017	huismus, gierzwaluw, spreeuw, vleermuizen	bSR
Verspreidingsonderzoek beschermde fauna 2018 Regelink	2018	huismus, gierzwaluw, vleermuizen, overige broedvogels	Regelink
Verspreidingsonderzoek beschermde fauna, Update vijf deelgebieden, Hellevoetsluis	2020	huismus, gierzwaluw, vleermuizen	Regelink

In 2014, 2017, 2018 en 2020 zijn nadere onderzoeken uitgevoerd. In 2014 en 2018 is er een gebiedsdekkend onderzoek uitgevoerd, aangevuld met gebiedsdekkende onderzoeken in de wijken Nieuw Helvoet en Nieuwenhoorn in 2017 en 2020, zie bijlage 1 bij dit besluit. Daarnaast zijn de eerste monitoringsrondes reeds opgestart op basis van de verleende ontheffing met zaaknummer 00618737 van ontheffinghouder Stichting Maasdelta Groep.

Beoordeling huismus- en gierwaluwonderzoeken

De bebouwde kom van Hellevoetsluis is in totaal tweemaal gebiedsdekkend onderzocht (2014-2017 en 2018-2020). Tijdens de onderzoeken zijn alle deelgebieden meerdere malen geïnventariseerd door ervaren ecologen. Hierbij zijn de toentertijd actuele onderzoeksrichtlijnen⁹ gebruikt als uitgangspunt en basis voor de onderzoeksmethodiek. De gehanteerde onderzoekstijden, -perioden en omstandigheden zijn conform deze richtlijnen en protocollen. Het doel en de scope van de onderzoeken zijn duidelijk aangegeven en de onderzoeksmethodieken zijn navolgbaar en afdoende onderbouwd (zie ook bijlage 1).

Op grond van het bovenstaande zijn wij van mening dat met de uitgevoerde onderzoeken de relatieve verspreiding van de huismus en de gierwaluw binnen het SMP-plangebied voldoende in kaart zijn gebracht en dat de resultaten van deze onderzoeken als uitgangspunt kunnen dienen voor het SMP.

Beoordeling vleermuisonderzoeken

De bebouwde kom van Hellevoetsluis is in totaal tweemaal gebiedsdekkend onderzocht (2014-2017 en 2018-2020). Tijdens de onderzoeken zijn alle deelgebieden meerdere malen geïnventariseerd door ervaren ecologen. Hierbij zijn meerdere ochtend- en avondrondes gelopen door de deelgebieden. Voor de onderzoeken zijn de toentertijd actuele onderzoeksprotocollen¹⁰ gebruikt als uitgangspunt en basis voor de onderzoeksmethodiek. De gehanteerde onderzoekstijden, -perioden en omstandigheden zijn conform deze protocollen. Het doel en de scope van de onderzoeken zijn duidelijk aangegeven en de onderzoeksmethodieken zijn navolgbaar en afdoende onderbouwd (zie ook bijlage 1).

Op basis van het uitgevoerde onderzoek is de aanwezigheid en verspreiding van kraamkolonies van de gewone dwergvleermuis in kaart gebracht, maar nog niet de omvang van de kraamkolonies. Het tellen van het aantal dieren in verblijfplaatsen is een geschikte manier om de populatiegrootte van vleermuizen te bepalen, en daarmee een goede en noodzakelijke graadmeter voor het monitoren van de trend van de populatie vleermuizen in Hellevoetsluis. In de antwoordbrief van 24 december 2021 wordt voorgesteld om het aantal dieren in de kraamkolonies bij de eerstvolgende monitoring te tellen en tevens de methode vleerMUS in te zetten om de aantallen/staat van instandhouding te monitoren. Om een inschatting te kunnen maken van de huidige populatieomvang van de gewone dwergvleermuis in het SMP-plangebied is het van belang dat het aantal dieren in de kraamkolonies geteld wordt, voordat deze beïnvloed kunnen worden door de geplande werkzaamheden. Om deze reden is voorschrift 14 opgenomen in de ontheffing, waarin wij hebben opgelegd dat de tellingen van het aantal dieren in de kraamkolonies uitgevoerd moeten zijn voordat activiteiten of ingrepen plaatsvinden die een effect kunnen hebben op deze kraamkolonies. Dit onderzoek heeft betrekking op de kraamkolonies, de exacte locatie van de kraamverblijfplaats van de kolonie kan in tijd immers wijzigen gelet op het verhuisgedrag van deze soort. De tellingen dienen uiterlijk binnen twee jaar na verlening van deze ontheffing te zijn afgerond. De tellingen van de kraamkolonies dienen gerapporteerd te worden aan de OZHZ. Een gelijkkluidend voorschrift is verbonden aan de ontheffing verleend aan de woningcorporatie. Op basis van die ontheffing zijn de tellingen reeds aangevangen.

Met bovenstaande aanvulling op het reeds uitgevoerde onderzoek achten wij de verrichte onderzoeksinspanning voldoende als nulmeting voor het SMP.

⁹ Dit betreft: in 2014 de Soortenstandaard huismus en gierwaluw uit 2014 (in 2017 vervangen door de Kennisdocumenten BIJ12), in 2017 de opgestelde inventarisatiecriteria van Sovon (Vergeer *et al.*, 2016) en vanaf 2018 de Kennisdocumenten Huismus en Gierwaluw, versie 1.0, juli 2017, van BIJ12.

¹⁰ Dit betreft: de Vleermuisprotocollen 2013 en 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus *et al.*, 2013/2017) en de Kennisdocumenten gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis versie 1.0 juli 2017 van BIJ12.

Conclusie beoordeling onderzoeken

Op grond van het bovenstaande zijn wij van mening dat met de uitgevoerde onderzoeken, met inachtneming van de voorschriften, de relatieve verspreiding en lokale populaties van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger binnen het SMP-plangebied voldoende in kaart zijn gebracht en dat de resultaten van deze onderzoeken, samen met het SMP als basis kunnen dienen voor een gebiedsgerichte ontheffing.

Effecten

Met bovenstaand gebiedsdekkend onderzoek zijn de verspreiding en locaties van functies van de lokale populaties van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger voldoende in kaart gebracht. De geplande ruimtelijke ingrepen zijn duidelijk omschreven en ingedeeld in verschillende categorieën. Voor iedere categorie (zie ook pagina 9 van dit besluit) is een effectenbeoordeling opgesteld met daarbij specifieke maatregelen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Hierbij is niet alleen gebruik gemaakt van de aanwezige kennis over de verspreiding en aanwezigheid van de soorten op basis van de uitgevoerde onderzoeken, maar ook van bekende verspreidingsgegevens en kennis van populaties in de omgeving van Hellevoetsluis (eiland Voorne-Putten). Door de samenwerking van de gemeente met de woningcorporatie kunnen cumulatieve effecten worden voorkomen en worden mitigatie en compensatie afgestemd, ook met betrekking tot groenbeheer en de groene inrichting van het SMP-plangebied.

De (mogelijke) effecten op de lokale populaties en functies zijn per soortgroep en soort werkzaamheden beschreven en middels een concreet stappenplan wordt toegelicht hoe effecten op de lokale populatie tegengegaan worden en functies behouden blijven. Dit betreffen zowel aanwezige functies als potentiële functies, waardoor de soorten altijd beschikking blijven houden over een netwerk van functies en voldoende leefgebied.

Beoordeling effecten

Op grond van het bovenstaande zijn wij van mening dat de effecten van de geplande ingrepen in relatie tot de aanwezige populaties en hun functies voldoende in kaart zijn gebracht.

Maatregelen

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in de werkprotocollen die onderdeel uitmaken van het SMP.

De geplande ingrepen die onder de ontheffingaanvraag vallen zijn ingedeeld in categorieën waarbij de (mogelijke) effecten op de soorten en hun functies centraal staan. Per categorie is een werkprotocol opgesteld dat in de betreffende situatie gebruikt dient te worden. In de werkprotocollen staan de mogelijke uitvoeringsperioden voor de werkzaamheden beschreven. Deze perioden zijn afhankelijk van de kwetsbare perioden van de beschermde soorten. Daarnaast staan de aangepaste werkwijzen in de werkprotocollen beschreven, waarbij negatieve effecten op de beschermde soorten zoveel mogelijk worden voorkomen.

In totaal zijn er acht werkprotocollen opgesteld voor de werkzaamheden:

1. Sloop ten behoeve van (her)ontwikkeling;
2. Isoleren spouwmuur;
3. Vervangen goten, boeiboorden, windveren;
4. Vervangen kozijnen;
5. Reinigen gevels, vervangen voegwerk en schilderwerkzaamheden;
6. Werkzaamheden aan de gevel;

7. Grote werkzaamheden aan het dak;
8. Kleine werkzaamheden aan het dak.

Daarnaast zijn er drie werkprotocollen opgesteld voor de realisatie van tijdelijke en permanente voorzieningen in bestaande bebouwing en nieuwbouw en een apart procesdocument voor de omgang met verblijfplaatsen van de laatvlieger.

Binnen elk werkprotocol is een beslisschema opgenomen, waarmee kan worden bepaald welke paragrafen en maatregelen van het betreffende protocol gebruikt moeten worden. Aan de werkprotocollen is de webapplicatie FloraFaunaCheck.nl verbonden die integraal onderdeel uitmaakt van de werkprotocollen. In het SMP en de werkprotocollen zijn de gebouwen ingedeeld in gebouwen met een hoge potentie, matige potentie of lage potentie voor beschermde soorten. Dit correspondeert met de webapplicatie waarin gebouwen worden aangeduid met een hoge kans, matige kans of lage kans. De indeling van de gebouwen op kans/potentie is gebaseerd op de resultaten van de uitgevoerde gebiedsdekkende onderzoeken in combinatie met een gebouw-analyse. Een hoge potentie, bij de uitvoering van werkzaamheden, staat gelijk aan aanwezigheid van een functie (aanwezigheid hoeft niet aangetoond te zijn). Bij een matige kans is het pand en/of de omgeving ongeschikt of onaantrekkelijk, maar kan aanwezigheid niet volledig worden uitgesloten en bij lage kans is aanwezigheid van functies zeer onwaarschijnlijk. Alle werkprotocollen volgen dezelfde opbouw (zie pagina 10 van dit besluit).

De voorgestelde maatregelen zijn ingedeeld op basis van de mogelijke effecten van de betreffende werkzaamheden op de beschermde soorten en functies in relatie tot de potentie van de gebouwen. In grote lijnen betreffen de voorgestelde maatregelen de volgende acties:

- Bij alle werkprotocollen zijn tabellen opgenomen met de kwetsbare perioden voor de soorten en functies die voor de betreffende werkzaamheden van toepassing zijn. Hierbij wordt tevens aangegeven of werkzaamheden mogelijk zijn, onder voorwaarden mogelijk zijn en wanneer zij niet uitgevoerd kunnen worden;
- Bij (mogelijke) ingrijpende werkzaamheden voor de beschermde soorten zoals sloop, (na-)isolatie spouwmuur en grote werkzaamheden aan het dak, worden standaard veldcontroles voorafgaand aan de werkzaamheden verplicht gesteld. Bij ingrijpende werkzaamheden is ongeschikt maken van alle bebouwing met hoog potentieel of aanwezigheid van de soorten een verplichting. Het ongeschikt maken wordt altijd uitgevoerd buiten de kwetsbare perioden;
- Bij kleine werkzaamheden waarbij verblijfplaatsen van vleermuizen mogelijk verstoord worden, wordt voorafgaand aan de werkzaamheden een visuele controle of een controle met endoscoop uitgevoerd. Dit betreffen enkel werkzaamheden aan boeiboorden, windveren en dakgoten (werkprotocol 3). Bij aanwezigheid van vleermuizen wordt de bebouwing ongeschikt gemaakt door het plaatsen van exclusion flaps en wordt gewacht tot de vleermuizen de verblijfplaats uit zichzelf hebben verlaten. Ongeschikt maken gebeurt alleen in de actieve periode van de vleermuizen, tussen 15 april tot en met 15 oktober. Bij aanwezigheid van een kraamverblijfplaats worden aanvullende maatregelen getroffen;
- In de werkprotocollen wordt geborgd dat geen verstoring plaatsvindt van nesten van de huismus of de gierzwaluw binnen het broedseizoen. Dit betreft zowel grote als kleine werkzaamheden;
- In de werkprotocollen staan de eisen en randvoorwaarden voor de wijze van ongeschikt maken per soort en ingreep beschreven;
- Bij grootschalige werkzaamheden aan een gebouw of meerdere gebouwen wordt altijd een ecooloog betrokken om te waarborgen dat alle maatregelen op de juiste wijze worden toegepast en om de uitvoering te begeleiden;
- Wanneer ingrijpende werkzaamheden op grote schaal plaatsvinden (zoals sloop/renovatie van meerdere gebouwen) en er zijn verblijf- of nestplaatsen van de huismus, de gierzwaluw en/of vleermuizen aanwezig, dan wel de gebouwen hebben hoge potentie voor vleermuizen, dan wordt er gefaseerd in tijd en ruimte;

- De aanwezigheid van alternatieve (permanente) voorzieningen binnen de actieradius van de betreffende soorten wordt geborgd tijdens en na de werkzaamheden;
- In beginsel wordt altijd gebruik gemaakt van permanente alternatieven tijdens en na werkzaamheden. Waar deze niet (voldoende) voorhanden zijn worden tijdelijke voorzieningen ingezet tot er wel voldoende permanente alternatieven aanwezig zijn;
- Bij het realiseren van permanente voorzieningen wordt in eerste instantie altijd het gebouw zelf geschikt gemaakt voor de beschermde soorten. Indien dit niet mogelijk is, wordt gebruik gemaakt van (geschakelde) inbouwkasten. De minimale taakstelling per gebouw, op basis van de potentie van het gebouw, staat beschreven in werkprotocol 9. In de werkprotocollen 9 en 10 staan meerdere opties beschreven voor natuurinclusief bouwen voor alle beschermde soorten in bestaande bouw en nieuwbouw.
- In werkprotocol 11 staan randvoorwaarden en eisen beschreven bij het gebruik van tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de beschermde soorten;
- In de werkprotocollen wordt beschreven wat de benodigde stappen zijn bij het aantreffen van beschermde soorten en functies die niet tot de ontheffing behoren. Hierin worden tevens een aantal algemene vogelsoorten waaronder vogels van categorie vijf benoemd (zoals spreeuw, zwarte roodstaart, huiszwaluw en boerenzwaluw)¹¹;
- De zorgplicht wordt beschreven.

Het Procesdocument laatvlieger betreft een aanvulling op het opgestelde stappenplan in het SMP en de bijbehorende werkprotocollen 1 tot en met 11. Het procesdocument is opgesteld om duidelijkheid te verschaffen over de te volgen werkwijze en stappen bij het aantreffen, of mogelijke aanwezigheid van de laatvlieger. De te nemen stappen betreffen samengevat:

- bepalen aanwezigheid van de laatvlieger en functie;
- verblijfplaatsen van de laatvlieger blijven behouden. In eerste instantie wordt altijd gezocht naar een mogelijkheid om de verblijfplaats te behouden;
- indien behoud niet mogelijk is, wordt altijd gewerkt met in pandige en permanente alternatieven, waarbij:
 - o de huidige verblijfplaats zoveel mogelijk behouden dan wel nagemaakt wordt;
 - o invliegopeningen op dezelfde locatie blijven
- fasen van werkzaamheden om netwerken van verblijfplaatsen van de laatvlieger te behouden,
- aanhouden van gewenningsperioden voor de laatvlieger;
- gebruik van (tijdelijke) kasten voor de laatvlieger is uitgesloten;
- monitoring van kraamkolonies;
- verplichte ecologische begeleiding.

Het omgaan met verblijfplaatsen van de laatvlieger is maatwerk, waardoor betrokkenheid van een ecooloog altijd noodzakelijk is. Het procesdocument is een levend document. Dit betekent dat, mochten er nieuwe inzichten komen voor bewezen succesvolle compensatie voor laatvlieger, dit document hiermee wordt aangevuld. Het omschreven stappenplan blijft gelijk. Er wordt jaarlijks geëvalueerd of aanvullingen/wijzigingen aan de orde zijn, deze aanvullingen worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag.

Beoordeling maatregelen

In het hiernavolgende beoordelen wij of de hiervoor voorgestelde maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten (huismus en gierzwaluw; artikel 3.3 Wnb) respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis; artikel 3.8 Wnb).

¹¹ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde-vogelnesten.pdf>.

De werkzaamheden waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, zijn ingedeeld in categorieën. De categorieën zijn ingedeeld op basis van de ernst van de (mogelijke) effecten van de ingreep en het soort maatregelen die noodzakelijk zijn om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten. Hierdoor staan de maatregelen in verhouding met de geplande ingrepen. Dat houdt bijvoorbeeld in dat voor sloop andere (strengere) maatregelen van toepassing zijn dan bij schilderwerkzaamheden. Door het gebiedsdekkende en uitgebreide basisonderzoek is een representatief beeld verkregen van de aanwezige kolonies en verspreiding van de beschermde soorten en hun functies binnen het SMP-plangebied. Door vervolgens 'aanwezigheid' en 'hoge potentie' als gelijkwaardig te categoriseren in de werkprotocollen en de maatregelen daarop af te stemmen wordt erop ingezet het doden en verwonden van vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen te voorkomen. Echter, vanwege de verborgen leefwijze van vleermuizen en hun verhuisgedrag is het niet mogelijk om het doden en verwonden van individuen van vleermuizen helemaal uit te sluiten. Tegelijkertijd wordt met de werkwijze van de werkprotocollen geborgd dat er na uitvoering van de werkzaamheden weer voldoende vervangende verblijfplaatsen zijn in de gebouwen zelf waar werkzaamheden hebben plaatsgevonden, in de directe omgeving en/of gerealiseerde nieuwbouw. Het verstoren van nesten van de huismus en de gierzwaluw in de broedperiode wordt te allen tijde voorkomen en verstoren van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt tot een minimum beperkt. Tevens wordt zorggedragen dat er te allen tijde voldoende (tijdelijke) alternatieve voorzieningen aanwezig zijn, waar de soorten naar kunnen uitwijken.

Onderstaand volgen opmerkingen en aanvullingen met onderbouwingen op specifieke aspecten uit de werkprotocollen:

Beslisboom op basis van de webapplicatie

De potentie of kans opgenomen in de webapplicatie is grotendeels bepaald op basis van de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken. Zo krijgen locaties die geschikt zijn voor een soort en functie (bijvoorbeeld met betrekking tot vleermuizen; alle gebouwen met spouwmuur) automatisch een hoge potentie. Ook als binnen een vastgestelde straal van de gebouwen een functie voorkomt, wordt de potentie als hoog aangegeven voor die betreffende soort. Alle panden met een hoge potentie worden behandeld alsof de soort er daadwerkelijk aanwezig is met een extra controle op aanwezigheid van kwetsbare functies zoals kraamverblijfplaatsen van vleermuizen en verblijfplaatsen van de huismus of de gierzwaluw. Ook bij panden met een matige potentie wordt, als doden en verwonden van individuen niet geheel uitgesloten kan worden, altijd een extra controle uitgevoerd en/of worden gebouwen ongeschikt gemaakt voor de start van de werkzaamheden.

De webapplicatie is grotendeels gebaseerd op de resultaten, die zijn voortgekomen uit de uitgevoerde onderzoeken in 2014, 2017, 2018 en 2020 en panden die potentieel geschikt zijn voor de aangevraagde beschermde soorten en hun functies worden automatisch behandeld alsof er daadwerkelijk dieren aanwezig kunnen zijn. In de werkprotocollen wordt vervolgens een zorgvuldige werkwijze beschreven die is afgestemd op de desbetreffende soort en de uit te voeren werkzaamheden om zo doden en verwonden van dieren zoveel mogelijk te voorkomen. Tot slot worden er in de nieuwe situatie bij hoge of matige potentie altijd natuurinclusieve maatregelen genomen en wordt bij lage potentie gekeken naar mogelijkheden om ook dan natuurinclusief te werk te gaan. Met deze werkwijze wordt zorgvuldig omgegaan met de soorten en hun functies en netwerk. Zo wordt, door automatisch een gebied rondom een kolonie huismussen en gierzwaluwen of kraamverblijfplaats van vleermuizen als hot-spot aan te merken, ook rekening gehouden met verhuisgedrag van dieren.

Werkprotocollen

Bij het SMP horen verschillende werkprotocollen die elk zien op specifieke werkzaamheden. Alle werkzaamheden onder het SMP worden met inachtneming van deze werkprotocollen uitgevoerd. In de werkprotocollen zijn maatregelen opgenomen om het verstoren van soorten en functies zoveel mogelijk te beperken en verwonden en doden van individuen te voorkomen door onder andere:

- te werken buiten kwetsbare perioden;

- bebouwing voor start werkzaamheden ongeschikt te maken;
- ecologische controles en toezicht uit te voeren;
- het waarborgen van voldoende alternatieven voor start werkzaamheden;
- duidelijke richtlijnen en instructies bij de toepassing van de werkprotocollen en maatregelen.

De werkzaamheden waarvoor ontheffing wordt aangevraagd zijn per ecologisch werkprotocol uitgewerkt en beschreven. De werkprotocollen zijn gebaseerd op de kennis van de aanwezigheid en verspreiding van de populaties van de beschermde soorten in het SMP-plangebied, waarbij rekening gehouden wordt met onzekerheden, waaronder verhuisgedrag van soorten, de termijn van de ontheffing en ontwikkelingen van populaties en functies in tijd en ruimte. Door deze opzet wordt het verstoren van functies zo veel als mogelijk beperkt en het doden van individuen zoveel mogelijk voorkomen.

In voorschrift 15 hebben wij een maatregel in de ecologische werkprotocollen op één punt aangescherpt. Dit betreft de verstoringsvrije afstand van werkzaamheden aan het dak tot verblijfplaatsen van de huismus en de gierwaluw. Wij achten deze aanscherping noodzakelijk, aangezien beide soorten in het broedseizoen gevoelig zijn voor verstoring door werkzaamheden aan het dak. Conform de aanvraag zijn werkzaamheden aan het dak toegestaan tot op twee meter van aanwezige nesten. Met name tijdens het broeden zijn beide soorten kwetsbaar en gevoelig voor verstoring. Bij een afstand van twee meter tot nesten die in gebruik zijn kan niet voldoende gewaarborgd worden dat de soorten geen negatieve effecten zullen ondervinden van de werkzaamheden. Bij aanwezigheid van een in gebruik zijnde nest- en/of verblijfplaats van de huismus of de gierwaluw moet in de kwetsbare periode van deze soorten een verstoringsvrije zone worden gehandhaafd van vijf meter. Dit houdt in dat geen werkzaamheden uitgevoerd of steigers geplaatst mogen worden binnen een straal van vijf meter van een in gebruik zijnde nest- en/of verblijfplaats. Buiten de kwetsbare broedperiode, kunnen werkzaamheden worden uitgevoerd, mits werkzaamheden binnen drie meter van nest- en/of verblijfplaatsen van de huismus maximaal één werkdag duren en invliegopeningen vrij blijven. Bij langer durende werkzaamheden dient een afstand van minimaal drie meter te worden aangehouden.

Daarnaast hebben wij in voorschrift 20 een aanscherping gemaakt met betrekking tot werkprotocol 3: het vervangen van goten, boeiboorden en/of windveren. Deze aanscherping heeft betrekking op het visueel controleren van aanwezige openingen in het gebouw op de aanwezigheid van vleermuizen. Wanneer het niet mogelijk is dergelijke openingen afdoende visueel te controleren, mag gebruik gemaakt worden van een endoscopische camera. Dit endoscopisch onderzoek mag door de aannemer worden uitgevoerd, mits hij daartoe instructies heeft gekregen van de ecologische deskundige. In het logboek moet duidelijk naar voren komen dat de betreffende aannemer de instructie voor het werken met de endoscoop heeft gevolgd. Indien het ook met de endoscoop niet mogelijk is openingen volledig intern te inspecteren, mag de aanwezigheid van vleermuizen niet worden uitgesloten. Het treffen van overige maatregelen, zoals het plaatsen van exclusion flaps, is dan noodzakelijk voordat werkzaamheden kunnen plaatsvinden.

In voorschrift 9 hebben wij opgenomen, dat voor elk project een projectspecifiek werkprotocol moet worden opgesteld. Het is goed mogelijk dat meerdere werkprotocollen van toepassing zijn op de uit te voeren werkzaamheden. Deze worden in dit protocol samengebracht. Het projectspecifiek werkprotocol is daarnaast van belang voor de uitvoerders van de werkzaamheden.

Procesdocument laatvlieger

In het Procesdocument laatvlieger worden aanvullende maatregelen voorgesteld bij een aanwezigheid of hoge potentie van de laatvlieger. In het document staan de te doorlopen stappen en prioritering van keuzemogelijkheden vermeld, om verstoring door de werkzaamheden zoveel mogelijk te voorkomen en het doden van individuen te voorkomen. Verder staan er opties en randvoorwaarden benoemd om te waarborgen dat voldoende (vervangende) verblijfplaatsen van de laatvlieger beschikbaar blijven en dat deze worden gemonitord.

De aanvullende maatregelen/randvoorwaarden worden gesteld bij geplande werkzaamheden aan alle gebouwen met een hoge potentie of aanwezigheid van verblijfplaatsen van de laatvlieger. Benoemd worden onder meer:

- werkzaamheden aanpassen om verblijfplaatsen van de laatvlieger te behouden;
- beschrijving en verplichting van ecologische begeleiding bij aanwezigheid van de laatvlieger;
- randvoorwaarden voor het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen voor de laatvlieger;
- bij (tijdelijke) mitigatie voor de laatvlieger kan geen gebruik gemaakt worden van opbouwkasten, mitigatie voor de laatvlieger betreft te allen tijde inpanidige voorzieningen;
- de kwetsbare periode voor kraamverblijfplaatsen van laatvlieger betreft de periode van 15 april tot en met 31 juli;
- concretiseren van gewenningsperioden.

In het procesdocument is geen onderscheid gemaakt tussen de uitvoering van werkzaamheden voor de functies zomerverblijfplaats en kraamverblijfplaats. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende gebouwen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. De laatvlieger verhuist regelmatig, maar hij is in principe erg plaats- en gebiedstrouw aan de bij de kolonie bekende verblijfplaatsen. Daarnaast is de soort door zijn verhuisgedrag in tijd en plaats veelal lastig waar te nemen waardoor verblijfplaatsen onopgemerkt verloren kunnen gaan tijdens verduurzamingsmaatregelen. Gezien het beperkte voorkomen van de laatvlieger en het geringe aantal waargenomen kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger in Hellevoetsluis, is het behoud van deze verblijfplaatsen cruciaal voor het functioneren van het netwerk en het borgen van de staat van instandhouding van de laatvlieger. Daarnaast accepteert de laatvlieger weinig tot geen kunstmatige voorzieningen (vleermuiskasten, vleermuisstenen e.d.). Samenhangend met de voortgaande verduurzaming, de lage acceptatiekans van voorzieningen door deze soort en zijn kwetsbare functies is de staat van instandhouding beoordeeld als matig ongunstig¹². Het beschadigen of vernielen van deze belangrijke verblijfplaatsen past niet binnen het kader van deze SMP-ontheffing, mede gelet op de kennislacunes over deze vleermuissoort en compenserende maatregelen. Dit overstijgt het maatwerk zoals opgenomen in het SMP. Ten aanzien van kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger is dus een aparte beoordeling nodig, deze verblijfplaatsen mogen niet aangetast of vernield worden onder deze SMP-ontheffing. In de uitvoeringsfase wordt middels de monitoring meer informatie vergaard over de laatvlieger. Gelet hierop verlenen wij geen ontheffing voor het vernielen of beschadigen van kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger.

Gebruik SMP-ontheffing door derden

De gemeente (ontheffinghouder) wil derden (ontheffinggebruikers) de mogelijkheid bieden om gebruik te maken van de ontheffing. Hiermee wil zij bereiken dat in haar gemeente natuurinclusief verbouwd en gebouwd wordt en de biodiversiteit in haar gemeente verbetert. Op dit moment is een nieuwe website in ontwikkeling duurzaamvoorneaanzee.nl, waarmee de gemeente haar inwoners en bedrijven wil informeren over natuurinclusief bouwen en verbouwen, de energietransitie en het versterken van biodiversiteit in de gemeente. De gemeente wil haar burgers ook via deze weg op de hoogte gaan brengen van de mogelijke gevolgen voor beschermde soorten en het verloren gaan van verblijfplaatsen en/of leefgebied als gevolg van verduurzamings-, renovatie-, of verbouwingswerkzaamheden. Op de website wil zij ook aan haar burgers de mogelijkheid om gebruik te maken van de SMP-ontheffing onder de aandacht brengen. In anterieure overeenkomsten neemt de gemeente reeds natuurinclusief bouwen als voorwaarde op middels het Convenant Klimaatadaptief Bouwen.

Een eerste vereiste voor het doorschrijven naar derden, is dat het betreffende gebouw of gebouwen, waaraan werkzaamheden gaan plaatsvinden binnen het SMP-plangebied ligt. Daarnaast dient het te gaan om werkzaamheden opgenomen in het SMP. Duidelijk dient overeen te worden gekomen onder welke voorwaarden ontheffinggebruiker gebruik mag maken van de ontheffing, zodat helder is welke verplichtingen zij heeft en wat ontheffinghouder zelf voor haar rekening neemt (zoals monitoring). In voorschrift 6 hebben wij opgenomen, dat

¹² www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/laatvlieger.
01009620-00119029

tussen ontheffinghouder en ontheffinggebruiker een overeenkomst dient te worden gesloten, waarin deze verplichtingen zijn vastgelegd. Dit stelt de OZHZ tevens in staat adequaat toezicht uit te kunnen voeren op de naleving van de ontheffing.

De voorwaarden die gelden zijn:

- de ontheffinggebruiker moet de voorwaarden uit de ontheffing, die voor hem van toepassing zijn, naleven. De ontheffinghouder dient dit in de overeenkomst op te nemen;
- de ontheffinggebruiker dient (in overleg met de ontheffinghouder) voldoende mitigerende en compenserende maatregelen te treffen;
- de ontheffinghouder is samen met Stichting Maasdelta Groep ervoor verantwoordelijk dat niet teveel ontwikkelingen en ingrepen met negatieve effecten tegelijk in een deelgebied (zie bijlage 2) plaatsvinden met bijzondere ecologische waarden. Per deelgebied mag gecombineerd maximaal 25% per twee jaar van het gemeentelijk vastgoed, het woningbestand van Stichting Maasdelta Groep en gebouwen van derden tegelijkertijd aangepakt worden. Ontheffinghouder dient in haar planning hiermee rekening te houden, zie voorschrift 10. Wanneer er voldoende permanente maatregelen zijn gerealiseerd en deze succesvol zijn gebleken aan de hand van de monitoring, kan in overleg met de ecologisch deskundige en met instemming van de OZHZ, meer dan 25% van de genoemde bebouwing worden aangepakt;
- voordat wordt overgegaan tot doorschrijven, dient de ontheffinghouder te controleren of op of nabij (binnen 200 meter van) de locatie sprake is van de aanwezigheid van bijzondere ecologische waarden. Indien dit het geval is wordt de ontheffing pas doorgeschreven na overleg met de ontheffinghouder en ecologisch deskundige;
- in de voorschriften hebben wij opgenomen welke gegevens in de overeenkomst tussen ontheffinghouder en ontheffinggebruiker moeten worden opgenomen.

De gemeente houdt bij hoe vaak en aan wie zij de ontheffing heeft doorgeschreven en neemt dit op in de (digitale) boekhoudingsaldering. Deze lijst wordt elk half jaar gedeeld met de OZHZ. Indien ontheffinghouder constateert dat een ontheffinggebruiker de voorwaarden niet naleeft, meldt zij dit direct bij de OZHZ. Bovenstaande hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Waarborgen van aanbod van verblijfplaatsen

Van alle maatregelen waarmee vervangende verblijfplaatsen worden gerealiseerd wordt een salderingsboekhouding bijgehouden. Met het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen kan aan de hand van de salderingsboekhouding worden bepaald of er reeds voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn voor de beschermde soorten. Een ingreep kan pas plaatsvinden wanneer uit de boekhouding blijkt dat er genoeg alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen 200 meter van het werkgebied en dat deze maatregelen op tijd zijn gerealiseerd. Wanneer deze alternatieven niet tijdig voorhanden zijn, dan moeten alsnog permanente voorzieningen of (in het uiterste geval) tijdelijke voorzieningen getroffen worden. Het bijhouden van de boekhouding is een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente en Stichting Maasdelta Groep. De gemeente dient hierin tevens op te nemen wanneer de ontheffing is doorgeschreven aan derden. De salderingsboekhouding kan (net als nieuwe resultaten van monitoring) bijgehouden worden in de WebGIS Publisher. Het bijhouden van de boekhouding gebeurt continu, zodat de boekhouding bij elke raadpleging actueel is. De gemeente dient zorg te dragen dat de OZHZ deze boekhouding op elk moment digitaal kan raadplegen. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 13.

Ambitie: creëren van ecologische plussen

Het is voor de gemeente niet mogelijk om natuurinclusief bouwen te verplichten, omdat het niet toepassen van natuurinclusief bouwen geen weigeringsgrond oplevert voor het afgeven van omgevingsvergunningen. De gemeente stimuleert wel actief natuurinclusief bouwen. De gemeentelijke ambities op het vlak van duurzaamheid, waaronder groen en ecologie, zijn opgenomen in de Beleidsvisie duurzaamheid en milieu, Samen voor duurzaam

2014-2020, waarin onder meer de volgende doelstellingen zijn opgenomen: *“Het bestaande (stedelijke) groen behouden, de ecologische kwaliteit biodiversiteit) verbeteren en de samenhangende structuur op termijn ontwikkelen.”*, het *“Vergroten van de ecologische waarde (biodiversiteit) van het bestaande groen zowel in het openbaar gebied als bij particulieren (burgers en bedrijven).”* en het *“Stimuleren van natuurvriendelijke maatregelen aan gebouwen (nestgelegenheid voor vogels en vleermuizen, groene daken, gevelbeplanting.”* In dit beleidsdocument is reeds opgenomen dat onderzoek zal plaatsvinden naar de mogelijkheden voor een SMP-ontheffing (pag. 38). Bij het vaststellen van anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars wordt door de gemeente aangestuurd op natuurinclusief bouwen. Voorgaande documenten dateren van voor de gemeentelijke fusie (van Hellevoetsluis, Westvoorne en Brielle). De gemeente is momenteel bezig met het vaststellen van haar omgevingsvisie en heeft hiervoor als kader het Koersdocument Omgevingsvisie Voorne aan Zee vastgesteld. Onder het hoofdthema ‘Natuurlijk Voorne aan Zee’ is een van de benoemde speerpunten het ‘Versterken van de biodiversiteit in de kernen en toepassen van natuurinclusief bouwen.’ De gemeente wil de openbare ruimte in het stedelijk gebied vergroenen en de biodiversiteit verbeteren. Daarnaast acht zij het noodzakelijk dat bij ruimtelijke ontwikkelingen natuurinclusief bouwen wordt toegepast. Waar mogelijk worden nieuwbouwprojecten natuurinclusief ontwikkeld. Het SMP is een van de instrumenten waarmee de gemeente deze speerpunten wil bereiken. Ingezet wordt op robuuste verblijfplaatsen voor beschermde soorten en indien mogelijk de inrichting van functioneel leefgebied in de directe omgeving van de projectgebieden. De gemeente heeft daarnaast de intentie inbouwvoorzieningen ter beschikking te stellen aan particulieren die gebruik maken van de SMP-ontheffing. Bij verduurzamingswerkzaamheden aan bestaande gebouwen worden natuurinclusieve voorzieningen gerealiseerd, ook als er geen soorten zijn aangetroffen en alle gebouwen die nu matig geschikt zijn voor de beschermde soorten (op basis van FloraFaunaCheck.nl) worden natuurinclusief opgeleverd voor de betreffende soorten.

Naast het behouden van voldoende verblijfplaatsen bij ingrepen wordt ook proactief ingezet op het verbeteren van functioneel leefgebied en voorzieningen voor vaste verblijfplaatsen van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Met andere woorden: er worden concrete ecologische plussen gecreëerd. Het doel is om hiermee bij te dragen aan het versterken van de biodiversiteit in het algemeen en van de lokale populaties in het bijzonder, om daarmee de staat van instandhouding van de beschermde soorten niet alleen te behouden maar ook te verbeteren. Deze ambities worden geborgd middels de ecologische werkprotocollen voor het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen in bestaande gebouwen en nieuwbouw. In deze werkprotocollen staat onder andere een taakstelling benoemd voor het realiseren van nieuwe verblijfplaatsen in bestaande gebouwen en nieuwbouw. Tevens worden randvoorwaarden gesteld aan de kwaliteit en locatie van nieuwe verblijfplaatsen voor de beschermde soorten.

Planning

De planning van de projecten wordt met de OZHZ gecommuniceerd conform voorschrift 1. De OZHZ dient tweemaal per jaar de globale planning te ontvangen van het opvolgende half jaar. Bij het doorgeven van deze planning is er tevens de mogelijkheid om praktische zaken en voorstellen voor kleine (praktische) wijzigingen door te geven aan de OZHZ en eventueel gezamenlijk te bespreken. De gemeente en de woningcorporatie kunnen dit moment tevens gebruiken om gezamenlijk in overleg te gaan met de OZHZ ten behoeve van de onderlinge afstemming. De OZHZ draagt zorg voor vaste contactpersonen voor deze meldingen.

Grote wijzigingen in de planning, bijvoorbeeld projecten die voor enkele maanden worden uitgesteld of vervroegd, worden per e-mail gemeld aan de OZHZ. Planningen en meldingen van de planning worden bij de OZHZ gemeld onder vermelding van: ‘SMP + gemeente Voorne aan Zee + Hellevoetsluis’.

Conclusie t.a.v. de maatregelen

Op grond van voorgaande overwegingen zijn wij van mening dat met de werkwijze en maatregelen opgenomen in het SMP, aangescherpt op punten in de voorschriften, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt. Hiermee wordt gewaarborgd dat zorgvuldig met de beschermde soorten en hun functies omgegaan wordt. Er wordt

proactief ingezet op het behouden en versterken van netwerken en aanwezige functies, waardoor de kwaliteit en kwantiteit van leefgebied behouden blijft. De combinatie van de ecologisch werkprotocollen, de opgestelde ambities en het complete beeld van de verspreiding van de beschermde soorten in het plangebied maken dat maatregelen volledig en effectief ingezet en gemonitord kunnen worden.

Monitoring

Monitoring maakt integraal onderdeel uit van het SMP. De voorgestelde monitoring is in grote lijnen afdoende, op een aantal punten hebben wij deze in de voorschriften aangescherpt. De voorgestelde monitoring is als volgt. Om inzicht te krijgen in de populatieontwikkelingen van de beschermde soorten en de effectiviteit van de maatregelen wordt het soortgericht onderzoek periodiek herhaald. Met deze monitoring wordt bepaald of de staat van instandhouding gunstig blijft en of deze wordt versterkt. De monitoring is gericht op de populaties van soorten waarvoor de ontheffing is afgegeven, namelijk de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger binnen het SMP-plangebied. Per monitoringsjaar wordt een notitie opgesteld met daarin de monitoringsresultaten van het uitgevoerde onderzoek. In deze notitie wordt ook aangegeven of bijsturing of aanpassing van het SMP nodig is, in het geval de verwachte resultaten uitblijven. In de notitie wordt dan een voorstel gedaan voor aanpassing. In verband met hiaten in kennis ten aanzien van de laatvlieger, wordt de monitoring ook gebruikt om meer kennis over deze vleermuissoort te verkrijgen. Deze notitie wordt jaarlijks vóór 1 februari van het opvolgende jaar naar de OZHZ gestuurd.

Om de staat van instandhouding van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen in het SMP-plangebied te onderzoeken worden de volgende punten gemonitord:

- effectiviteit van de gerealiseerde voorzieningen;
- populatiegrootte en trends in de populatie;
- verspreiding van beschermde soorten en functies van deze soorten in het SMP-plangebied;
- beschikbaarheid potentiële verblijfplaatsen en nestlocaties;
- connectiviteit tussen de leefgebieden.

Opzet monitoring:

- per jaar worden vier deelgebieden volledig geïnventariseerd op huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Dit betekent dat alle deelgebieden binnen het SMP-plangebied elke vijf jaar opnieuw geïnventariseerd zijn, waarbij ook de nieuw aangebrachte voorzieningen zijn meegenomen;
- jaarlijks worden de massawinterverblijven van de gewone dwergvleermuis in de gehele gemeente onderzocht;
- om het jaar worden door middel van vier ochtendrondes alle kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis gemonitord. Onder de verleende ontheffing 00618737 van Stichting Maasdelta Groep is de monitoring onder dezelfde condities reeds gestart. In jaar twee en vier en bij verlenging van de ontheffing ook in jaar zes, acht en tien wordt gemonitord. De monitoring van onderliggende ontheffing sluit hierbij aan;
- bekende verblijfplaatsen van laatvlieger en deelgebieden waar laatvlieger aanwezig is, worden om het jaar gemonitord middels twee avondrondes tijdens de kraamperiode;
- als aanvulling op de inventarisatie in de deelgebieden worden er voor vleermuizen transecttellingen uitgevoerd, volgens het Meetnet Urbane Soorten (vleerMUS).

Monitoring laatvlieger

Om de populatie laatvliegers te monitoren is een methodiek noodzakelijk gericht op de laatvlieger. Omdat laatvliegers vaak gedurende de nacht terugkomen en minder consistent zwermgedrag vertonen in de ochtend, wordt om het jaar en in de deelgebieden waar laatvlieger aanwezig is, een extra inspanning van twee avonden voorgeschreven (voorschrift 17). Dit is van toepassing op alle deelgebieden waar verblijfplaatsen van de laatvlieger

zijn waargenomen, inclusief nieuwe waarnemingen in het kader van de monitoring van andere soorten en transecttellingen. Voor onderzoekstijden en omstandigheden dient het meest actuele en geschikte Vleermuisprotocol dan wel onderzoeksrichtlijn voor de laatvlieger gehanteerd te worden. Als alternatief kunnen andere onderzoeksmethodieken zoals vangen en zenderen ingezet worden, mits voorafgaand afstemming plaatsvindt met de OZHZ en hiermee wordt ingestemd. Door vangen en zenderen van dieren kunnen verblijfplaatsen vaak effectiever opgespoord worden, maar dit is niet op alle situaties van toepassing.

Effectiviteit toegepaste mitigatie

Alle nieuw gerealiseerde verblijfplaatsen worden bijgehouden in de salderingsboekhouding. Ook in het verleden (voor 2020) geplaatste voorzieningen worden in de salderingsboekhouding opgenomen. Hiermee zijn alle alternatieve verblijfplaatsen en nestlocaties bekend. Tijdens de monitoring wordt onderzocht of deze alternatieve voorzieningen functioneel zijn en of zij in dat jaar in gebruik zijn.

Monitoring van de populatie

Door jaarlijks een vijfde van de deelgebieden te onderzoeken wordt inzichtelijk hoe het met de populaties en verspreiding van de populaties van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen in het SMP-plangebied gaat.

Dóórontwikkeling en validatie geschiktheidsanalyse

Voor het in kaart brengen van de potentie van gebouwen voor de huismus, de gierzwaluw en vleermuizen is gebruik gemaakt van een geschiktheidsanalyse. De resultaten uit onderzoeken en monitoring worden gebruikt om de methodiek van de geschiktheidsanalyse verder te ontwikkelen en actualiseren. Ook kunnen de resultaten van de analyse aan de hand van eerder onderzoek gevalideerd worden. Nieuwe verblijfplaatsen die zijn opgenomen in de salderingsboekhouding worden meegenomen in deze analyse.

Staat van instandhouding

De Wnb vereist dat voor vogels ingrepen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten. Voor vleermuizen vereist de wet dat ingrepen geen afbreuk doen aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en het toepassen van alternatieve werkwijzen waarbij negatieve effecten zo veel mogelijk beperkt blijven of worden voorkomen, moet de staat van instandhouding van deze beschermde soorten geborgd blijven. Door de combinatie van het grondige basisonderzoek, verspreid over meerdere jaren, de ecologisch werkprotocollen en de opgestelde ambities worden maatregelen affectief en efficiënt ingezet, waarbij zowel de kwaliteit als de kwantiteit van het leefgebied op de langere termijn gewaarborgd is. Hiernaast worden negatieve effecten zoveel mogelijk gemitigeerd en wordt, door zorgvuldig met de soorten om te gaan, doden van huismus en gierzwaluw voorkomen, verstoring van deze vogelsoorten zoveel mogelijk voorkomen en het doden en verstoren van vleermuizen zoveel als mogelijk voorkomen. Hierbij wordt rekening gehouden met de ecologie van dieren met betrekking tot kwetsbare perioden, verhuisgedrag, ontwikkeling van populaties en wijzigingen in verspreiding over de langere termijn.

Een groot voordeel van het SMP is de mogelijkheid van een integrale aanpak op een groter oppervlak voor meerdere soorten. De gemeente heeft op basis van het SMP een goed beeld van de verspreiding en belangrijke functies van de beschermde soorten. Vanwege het SMP, het daaraan ten grondslag liggend ecologisch onderzoek en de bijbehorende ecologische werkprotocollen is het hierom niet noodzakelijk om voor de individuele ingrepen waar ontheffing voor wordt aangevraagd aanvullend onderzoek te vereisen, het SMP waarborgt een zorgvuldige omgang met de soorten en hun functies. Door de integrale aanpak en de in het beleid opgenomen ambities, mag worden verwacht dat zij bijdragen aan een voor de soorten positieve inrichting van de bebouwde omgeving.

De staat van instandhouding van de beschermde soorten wordt geborgd door tijdens werkzaamheden de opgestelde ecologisch werkprotocollen te volgen. Verstoring van functies en individuen wordt zoveel mogelijk voorkomen door onder andere buiten de kwetsbare perioden te werken, zorg te dragen dat te allen tijde voldoende geschikte alternatieven aanwezig zijn, de gebouwen voor het uitvoeren van werkzaamheden ongeschikt te maken en ecologische begeleiding. Kwantitatieve en kwalitatieve randvoorwaarden zijn opgesteld voor de nieuwe voorzieningen en er wordt een prioritering aangehouden om verstoring zo veel mogelijk te voorkomen. De effectiviteit van de nieuwe voorzieningen van de soorten wordt gecontroleerd door monitoring ervan. Doordat de gemeente een goed beeld heeft van de verspreiding en aanwezigheid van belangrijke functies van de soorten kunnen deze ecologisch werkprotocollen effectief toegepast worden. Ingrepen worden op aangepaste wijze uitgevoerd zodat het doden en verwonden van dieren zo veel mogelijk wordt voorkomen. Daarnaast wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van bijzondere ecologische waarden door niet meer dan 25% van de gebouwen per twee jaar binnen een deelgebied (zie bijlage 2) aan te pakken. Onder voorwaarden kan hier eventueel van afgeweken worden, dit is vastgelegd in voorschrift 10.

Vanwege de ecologie van vleermuizen kan het doden en verwonden van dieren niet geheel uitgesloten worden. Dit is praktisch onmogelijk vanwege de mobiliteit en onvoorspelbaarheid van vleermuizen, maar ook omdat individuen zich in sommige situaties zeer goed verscholen kunnen houden (bijvoorbeeld een individuele vleermuis die een avond niet uitvliegt). Hierom is tevens worstcase ontheffing aangevraagd voor het doden en verwonden van vleermuizen.

Staat van instandhouding laatvlieger

Tijdens de ecologische onderzoeken voor het SMP zijn enkele kolonies van de laatvlieger, verspreid over meerdere jaren, in beeld gebracht. Met betrekking tot de laatvlieger is nog veel kennis niet gebundeld. Zomer-, kraam- en winterverblijfplaatsen zijn moeilijk te vinden en het paarsysteem is in feite ook nog onbekend van deze vleermuissoort. De laatvlieger is lastiger te onderzoeken dan veel andere vleermuissoorten, omdat de soort op vrij willekeurige momenten in de nacht terugkeert naar verblijfplaatsen binnen zijn netwerk, waardoor verblijfplaatsen moeilijker te vinden zijn. Ook vertoont de soort geen baltsgedrag waardoor paarverblijfplaatsen lastiger zijn op te sporen. Er is aldus sprake van kennishiaten en de landelijke en provinciale staat van instandhouding van de laatvlieger is dan ook matig ongunstig. In het opgestelde monitoringsplan wordt met name ingezet op het vinden en monitoren van kraamkolonies middels ochtendronden.

Omdat er weinig literatuur over verblijfplaatsen van de laatvlieger beschikbaar is, is ook nauwelijks iets bekend over de typen verblijfplaatsen die deze soort gebruikt. Wel is bekend dat laatvliegers warmteminnend zijn en een sterke voorkeur hebben voor inpannige, grotere, verblijfplaatsen met diverse microklimaten. In het Procesdocument laatvlieger zijn randvoorwaarden opgenomen waaraan voorzieningen voor laatvlieger moeten voldoen. Uit de monitoring van maatregelen gaat blijken of en welke voorzieningen door de laatvlieger worden gebruikt. Indien de verwachte resultaten uitblijven, is bijsturing met andere maatregelen mogelijk. Zoals hiervoor onder beoordeling van de maatregelen op pagina 21 is vermeld, staan wij het vernielen of beschadigen van kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger niet toe, onder meer gelet op de cruciale functie die een kraamverblijfplaats inneemt binnen het netwerk van de laatvlieger.

Beoordeling staat van instandhouding

De lokale staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw, gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger wordt geborgd door het nemen van voldoende mitigerende en compenserende maatregelen bij de geplande ingrepen, overcompensatie, het borgen van voldoende leefgebied op de lange termijn en het bijhouden van een boekhouding van de uitgevoerde maatregelen en aanbod aan verblijfplaatsen. De lokale populatie en bekende aanwezige en nieuwe voorzieningen worden gemonitord.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorstelde maatregelen in het SMP en de bijbehorende werkprotocollen en het procesdocument laatvlieger, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. Het uitvoeren van de werkzaamheden conform voorgenoemd kader, leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Het biedt juist de mogelijkheid om concrete ecologische plussen te realiseren vanuit de ambitie van het SMP om de staat van instandhouding van de betrokken soorten te verbeteren.

Belangenonderbouwing

Met betrekking tot de huismus en de gierzwaluw is ontheffing aangevraagd op grond van de belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- ter bescherming van flora of fauna.

Met betrekking tot de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger is ontheffing aangevraagd op grond van de belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De belangen die ten grondslag zijn gelegd aan de aanvraag, achten wij gelet op het volgende voldoende onderbouwd.

Belang bescherming (wilde) flora en fauna

Met het SMP worden de betreffende soorten op populatieniveau beschermd. Middels het SMP worden niet een of enkele verblijfplaatsen of nestlocaties beschermd of gemitigeerd en gecompenseerd; het doel is niet alleen om de staat van instandhouding te waarborgen, maar ook juist om deze te verbeteren. Insteek van de gemeente Voorne aan Zee tezamen met de woningcorporatie is om natuurinclusief bouwen en werken de standaard te maken in Hellevoetsluis, Nieuwenhoorn en Oudenhorn, waarmee de aanwezige gebouwbewonende soorten en mogelijk ook andere soorten, op lange termijn in de gemeente kunnen blijven voortbestaan en kunnen worden versterkt. De SMP-ontheffing is een van de instrumenten waarmee zij deze doelstelling wil bereiken. De beschermde soorten hebben nesten en verblijfplaatsen in gebouwen. De voortgaande verduurzaming in het kader van de energietransitie schuurt met de bescherming van deze soorten, doordat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast of tenietgaan als gevolg van isolatiewerkzaamheden. De gemeente wil deze grote maatschappelijke opgaven bij elkaar brengen door ook juist derden, en met name ook particulieren, de mogelijkheid te bieden van de SMP-ontheffing gebruik te maken. Doordat derden middels onderliggende ontheffing ook kunnen bijdragen aan het natuurvriendelijk verduurzamen van hun gebouwen, wordt ook hier meer rekening gehouden met beschermde soorten dan op dit moment het geval is. Er worden meer maatregelen voor de soorten genomen, dan noodzakelijk vanuit individuele plannen en projecten. Middels monitoring wordt de effectiviteit van de maatregelen bepaald, zodat ook tussentijds kan worden bijgestuurd mochten de monitoringsresultaten daartoe onverhoopt aanleiding geven. Met de onderzoeken wordt er steeds meer kennis verkregen over de aanwezige soorten en functies en hiaten in kennis kunnen worden opgelost (laatvlieger). De beslisboom middels de webapplicatie, in combinatie met de werkprotocollen voor tijdelijke en permanente compensatie, borgt niet alleen dat er voldoende wordt gecompenseerd voor wat er verloren gaat als gevolg van de werkzaamheden, maar bereikt ook dat er ecologische plussen worden gerealiseerd voor de betrokken soorten. Doordat de gemeente samenwerkt met de woningcorporatie, kunnen de deelprojecten onder het SMP beter worden afgestemd, wordt informatie gebundeld en is het bereiken van deze doelstelling van het SMP ook beter

mogelijk. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte. Voor beschermde soorten is niet alleen een vervangende verblijfplaats of nestlocatie van belang, maar eveneens de omgeving waarin deze gerealiseerd wordt. In het SMP wordt ook hiermee rekening gehouden. De vergrote kennis over de soorten en hun netwerk aan verblijfplaatsen levert ook voordelen op voor werkzaamheden die buiten de SMP-ontheffing vallen, doordat voor die projecten beter geanticipeerd kan worden op aanwezige soorten en functies.

Volksgezondheid en openbare veiligheid

De veelvoorkomende ingrepen aan woningen en gebouwen worden onder andere uitgevoerd in het kader van de volksgezondheid (zie ook overwegingen hierna onder het kopje 'Geen andere bevredigende oplossing'). Dit geldt met name voor oudere woningen en gebouwen, welke niet meer voldoen aan de huidige kwaliteitseisen met betrekking tot isolatie, binnenklimaat en ventilatie. Bij woningen die gebouwd zijn vóór 1992 neemt de kans op vocht- en schimmelproblemen toe.¹³ Veel oudere woningen zijn slecht geïsoleerd of ventileren onvoldoende. Hierdoor kan doorslag van vocht ontstaan, waardoor verschillende gezondheidsklachten kunnen optreden. Die problemen worden mogelijk ten dele veroorzaakt door schimmels, huisstofmijt of het vrijkomen van chemische stoffen uit bouwmaterialen. Aan de andere kant kan een te droge woning ook tot problemen leiden. Het verbeteren van het binnenklimaat in woningen is dan ook een van de speerpunten van de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van het RIVM.¹⁴ Grootchalige woningverbetering leidt tot beter geïsoleerde en geventileerde woningen. Het belang van een gezond binnenklimaat geldt ook voor het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Vanuit de rijksoverheid is er hierbij specifiek aandacht voor scholen en zorginstellingen, waar kwetsbaardere groepen gebruik van maken.¹⁵ In veel gebouwen en woningen die tot de jaren tachtig gebouwd zijn, zijn asbesthoudende materialen gebruikt. Asbestvezels die in de lucht zweven, kunnen na inademen diep in de longen doordringen. Dat kan leiden tot verschillende soorten kanker of stoflongen. Vooral de niet-hechtgebonden toepassingen vormen een risico, omdat asbestvezels kunnen vrijkomen, ook als het materiaal niet wordt aangeraakt. Hechtgebonden asbesttoepassingen in het dak komen na verloop van tijd vrij door verwerking.¹⁶ Bij de werkzaamheden wordt aanwezig asbest verwijderd. Leegstaande gebouwen die gesloopt gaan worden, worden beheerd om in de tussentijd vandalisme en brandstichting tegen te gaan.

Dwingende reden van groot openbaar belang

In het Klimaatakkoord hebben twaalf sectoren in het maatschappelijk vastgoed, waaronder gemeenten, afgesproken ieder een Sectorale Routekaart op te stellen waarin duidelijk wordt op welke wijze het vastgoed in die sector CO₂-arm en aardgasvrij wordt gemaakt richting 2050. Het streefdoel conform het Klimaatakkoord is 49% CO₂-reductie in 2030 en het einddoel 95% CO₂-reductie in 2050.¹⁷ Een belangrijk doel van de grootschalige woningverbetering, het verduurzamen van bestaande gebouwen of het vervangen van oude woningen door energiezuinigere woningen¹⁸, is het terugdringen van energiegebruik en daarmee het verhogen van het energielabel. Hiermee wordt bijgedragen aan een verminderd energieverbruik en wordt de uitstoot van CO₂ gereduceerd, met gunstige effecten op het milieu en volksgezondheid tot gevolg. Doordat de SMP-ontheffing voor een groot plangebied geldt, meerdere partijen hier gebruik van maken, dragen de werkzaamheden substantieel bij aan een afname van gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee een reductie in de CO₂-uitstoot. Het verbeteren en isoleren van woningen en gebouwen draagt zodoende bij aan een reductie in CO₂-uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het gaat hier om aanzienlijke aantallen gebouwen en om duurzame verbeteringen. Klimaatverandering brengt op de lange termijn risico's met zich mee voor de volksgezondheid en openbare veiligheid. Klimaatverandering kan namelijk leiden tot:

¹³ <https://www.rivm.nl/publicaties/ggd-richtlijn-medische-milieukunde-schimmel-en-vochtproblemen-in-woningen>

¹⁴ <https://www.rivm.nl/binnenmilieu/binnenmilieu-in-woningen>.

¹⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/basisonderwijs/ventilatie-in-schoolgebouwen> en https://www.rivm.nl/sites/default/files/2018-11/005265%20Inspiratieboekje%20binnenmilieu_WEB_0.pdf.

¹⁶ <https://www.milieucentraal.nl/huis-en-tuin/klussen/asbest-wat-zijn-de-risico-s/enhttps://www.rivm.nl/asbest>.

¹⁷ <https://vng.nl/sites/default/files/2020-05/2020sectorale-routekaart-maatschappelijk-vastgoed-def.pdf> en <https://www.rvo.nl/onderwerpen/verduurzaming-utiliteitsbouw/maatschappelijk-vastgoed/gemeentelijk>.

¹⁸ <https://www.lente-akkoord.nl/lente-akkoord-1> en <https://www.lente-akkoord.nl/>.

- zeespiegelstijging met risico op overstroming en verzilting;
- vergroting weersextremen (extreme regenval en langere droogteperiodes);
- beperkingen in zoetwatervoorzieningen;
- toenemend risico op (infectie)ziekten en plagen;
- bedreiging van de energievoorzieningen.

Concluderend

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de belangen 'ter bescherming van flora en fauna' en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' (*relevant voor de huismus en de gierzwaluw*), en de belangen 'van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger*) voldoende zijn onderbouwd en voldoende zwaarwegend zijn om de negatieve effecten op deze soorten, als gevolg van de uitvoering werkzaamheden onder het SMP, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Locaties en inrichting

De gemeente wil haar eigen vastgoed gelegen binnen het SMP-plangebied onder de SMP-ontheffing kunnen verduurzamen, noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan deze gebouwen kunnen uitvoeren en verouderde gebouwen kunnen verbouwen of slopen voor transformatie en (her)ontwikkeling. Zij wil ook derden de mogelijkheid bieden gebruik te maken van de SMP-ontheffing. Bij de aanvraag is een lijst van het gemeentelijk vastgoed aangeleverd, gegevens over het aantal woningen en een lijst met ruimtelijke ontwikkelingen.

De ruimtelijke ingrepen aan gebouwen waarvoor de gemeente deze gebiedsgerichte ontheffing aanvraagt, komen overeen met de werkzaamheden die door de woningcorporatie worden uitgevoerd en zijn de meest voorkomende werkzaamheden, waaronder onderhoud, verduurzaming, renovatie en sloop. Dezelfde werkzaamheden doen zich voor aan gebouwen van particulieren en VvE's. In veel gevallen kunnen gebouwen behouden blijven, maar zijn diverse renovatiewerkzaamheden onvermijdelijk om te voldoen aan andere toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder constructieve veiligheid, energiezuinigheid, een gezond binnenklimaat (ventilatie), Arboretgeving en verplichte asbestsanering. De werkzaamheden kunnen alleen aan bestaande woningen en gebouwen plaatsvinden, zodat het overwegen van alternatieve locaties of inrichting niet van toepassing is. Zonder onderhoud zullen woningen en gebouwen steeds meer in verval raken en uiteindelijk onbewoonbaar worden of in ongebruik raken. De gemeente stimuleert juist om woningen en gebouwen te verduurzamen. Zonder deze werkzaamheden kunnen de doelstellingen die ten grondslag liggen aan deze aanvraag, waaronder op het gebied van de energietransitie en versterking van biodiversiteit, niet bereikt worden. In sommige gevallen blijkt het niet mogelijk om een gebouw of gebouwen te renoveren en is volledige sloop voor (her)ontwikkeling noodzakelijk. Bijvoorbeeld wanneer door de slechte staat van en/of aanwezigheid van asbest in een gebouw renovatie niet tot de mogelijkheden bestaat, of transformatie naar een andere bestemming niet kan gelet op de bouwfysische kenmerken van het gebouw. Ook renovatie leidt tot aantasting van verblijfplaatsen en de nieuwbouw wordt natuurinclusief gerealiseerd. Ten aanzien van de locaties en inrichting is het overwegen van alternatieven derhalve niet van toepassing.

Werkwijze

De werkzaamheden betreffen onder andere verduurzamingswerkzaamheden en onderhoudswerkzaamheden. Deze diverse werkzaamheden zijn nodig om de meerdere doelen te bereiken die ten grondslag liggen aan de aanvraag. De gemeente is verantwoordelijk voor en heeft zich gecommitteerd aan het bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelstellingen (zie ook overwegingen hiervoor bij kopje 'Belangenonderbouwing'). Op dit moment vindt op grote schaal verduurzaming van gebouwen door particulieren, projectontwikkelaars en VvE's plaats. Door hen gebruik te laten maken van de SMP-ontheffing, kunnen zij ook op een natuurvriendelijke wijze bijdragen aan het

behalen van deze doelstellingen. De gemeente is ontheffinghouder en toetst of de werkzaamheden van de derden waaraan zij de ontheffing wil doorschrijven in het SMP-plangebied vallen en of het werkzaamheden betreft die in het SMP zijn beschreven. De werkzaamheden dienen vervolgens conform het van toepassing zijnde werkprotocol te worden uitgevoerd, waarin een werkwijze is vastgelegd waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de betreffende beschermde soorten. Ten aanzien van de werkwijze zijn er zodoende weinig alternatieven die afgewogen kunnen worden. De gebiedsgerichte ontheffing en samenwerking met de andere ontheffinghouder biedt bovendien diverse voordelen op ten opzichte van reguliere, losse ontheffingen per project. Met deze werkwijze kan het totale voorkomen van de betrokken soorten beter in kaart worden gebracht en kunnen er gerichtere maatregelen genomen worden ter versterking van de soorten, zodat concrete ecologische plussen kunnen worden gecreëerd (zie ook eerdere overwegingen). Ten aanzien van de werkwijze is er zodoende geen andere bevredigende oplossing.

Planning/fasering

De lijst met ruimtelijke ontwikkelingen betreft gerealiseerde, lopende en nog uit te voeren ruimtelijke ontwikkelingen. De exacte planning van werkzaamheden die onder de SMP-ontheffing zullen worden uitgevoerd is nog niet bekend. Dit is ook mede afhankelijk van het aantal derden dat gebruik wenst te maken van de SMP-ontheffing. Ieder half jaar zal afstemming plaatsvinden over de planning met de OZHZ. Deze planning stemt de gemeente voorafgaand af met de woningcorporatie en hierin neemt zij ook de doorschrijvingen aan derden mee. In deze ontheffing en de ontheffing van de woningcorporatie is geborgd dat partijen hun planning halfjaarlijks met elkaar dienen af te stemmen. Hiermee wordt ervoor gezorgd, dat er niet teveel ingrepen in een deelgebied in korte periode kunnen plaatsvinden en worden cumulatieve effecten voorkomen. De gemeente neemt in deze planning ook de doorschrijvingen aan derden mee. Dankzij de beschikbare informatie over de aanwezigheid van beschermde soorten kan er bij de ingrepen maximaal rekening gehouden worden met deze beschermde soorten en (kwetsbare) functies. Bij de planning van voorgenomen werkzaamheden wordt hier optimaal rekening mee gehouden door zoveel mogelijk gefaseerd te werken en te werken buiten de kwetsbare periode(n) van de soorten. In de werkprotocollen is opgenomen op welke manier in de planning rekening gehouden wordt met beschermde soorten en functies.

Concluderend

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er voldoende is aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen werkwijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zoveel als mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend, dit met uitzondering van het beschadigen of vernielen van kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger. Voor het overtreden van de verbodsbepaling opgenomen in artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb op dit onderdeel wordt de aangevraagde ontheffing geweigerd.

Bijlage 1: Beschrijving uitgevoerde onderzoeken

Onderzoek 2014 (bSR):

Methodiek:

- Huismus: tussen 1 april en 30 mei 2014 is de hele (voormalige) gemeente Hellevoetsluis tweemaal gebiedsdekkend onderzocht op aanwezigheid van huismussen. Na deze periode zijn losse waarnemingen van de huismus verzameld die betrekking hebben op broedgevallen of territoria.
- Gierzwaluw: inventarisatie van nestindicerend gedrag van de gierzwaluw in de vroege ochtend- en late avonduren. Inventarisaties zijn uitsluitend te voet en per fiets uitgevoerd, zonder vastgelegde route maar met de focus op een specifiek deel van de gemeente Hellevoetsluis (deelgebieden). Het gebruikte hulpmiddel betrof een verrekijker.
- Vleermuizen: in ieder deelgebied een ochtend- en/of avondronde van vier uur. Bij waarnemingen van indicatief gedrag voor verblijfplaatsen zijn in de opvolgende avond aanvullende veldbezoeken uitgevoerd.

Methodiek gebaseerd op: basis voor inventarisatie zijn de richtlijnen uit de soortenstandaarden van de RVO voor de betreffende soorten uit 2014 (red.: in 2017 vervangen door de Kennisdocumenten BIJ12). Voor vleermuizen is tevens het Vleermuisprotocol 2013 gebruikt (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus *et al.*, 2013).

Onderzoek 2017 (bSR):

Methodiek:

- Huismus: tussen 10 maart en 30 mei 2017 is het gehele gebied tweemaal onderzocht op aanwezigheid van huismussen. Inventarisaties zijn uitsluitend te voet en per fiets uitgevoerd. Het gebruikte hulpmiddel betrof een verrekijker.
- Gierzwaluw: inventarisaties gericht op het vaststellen/uitsluiten van verblijfplaatsen van de soort zijn uitgevoerd in de periode 1 juni tot en met 15 juli (binnen Sovon-datumgrenzen) waarbij alle gebiedsdelen middels twee specifiek op deze soort gerichte veldbezoeken in de avonduren zijn geïnventariseerd. Veldbezoeken zijn uitsluitend te voet en per fiets gebracht. Het gebruikte hulpmiddel betrof een verrekijker.
- Vleermuizen: de aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen is gedurende twee veldbezoeken in de periode 10 mei tot en met 15 juli onderzocht. Er zijn twee bezoeken gebracht: de eerste in de ochtend vanaf twee uur vóór tot een half uur vóór zonsopkomst; de tweede in de avond vanaf een half uur vóór zonsondergang tot tenminste twee uur na zonsondergang. Het onderzoek in het najaar (paarterritoria) is uitgevoerd door middel van twee veldbezoeken in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober. Beide veldbezoeken vonden plaats vanaf grofweg zonsondergang tot aan middernacht.

Methodiek gebaseerd op: de in 2017 door Bureau Stadsnatuur uitgevoerde inventarisaties volgen qua werkwijze de door landelijke organisaties gebruikte richtlijnen om het gebiedsgebruik (of het afwezig zijn van een soort) op een betrouwbare manier vast te stellen. Voor vogels werden de voor afzonderlijke soorten opgestelde inventarisatiecriteria van Sovon (Vergeer *et al.*, 2016) gebruikt; voor vleermuizen was het Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus *et al.*, 2017) in dezen maatgevend. Omdat het een gebiedsinventarisatie betreft, dient te worden opgemerkt dat er niet twee uur vanaf een vast punt is gepost zoals het Vleermuisprotocol voorstelt; dit zou het inventariseren van een groter gebied immers onmogelijk maken. Uit de inventarisatie mag niet worden afgeleid dat op een locatie zonder waarnemingen absoluut geen vleermuizen voorkomen. De resultaten zijn, gelet op het feit dat er wordt uitgegaan van steekproeven in de tijd en het feit dat vleermuizen mobiel zijn, altijd indicatief en niet definitief.

Onderzoek 2018 (Regelink):

Methodiek:

- Huismus: tussen 1 april en 15 mei zijn per deelgebied twee veldbezoeken uitgevoerd. Daarbij werd per fiets, met behulp van een verrekijker gezocht naar baltsactiviteiten, nestindicerend gedrag (slepen met nestmateriaal/voedsel) en zichtbare nestlocaties. De bezoeken zijn één a twee uur na zonsopkomst uitgevoerd en duurden minimaal twee uur. Alle bezoeken zijn met tussenpozen van tenminste tien dagen uitgevoerd.

- Gierzwaluw: tussen 1 juni en 15 juli zijn per deelgebied drie veldbezoeken op de fiets uitgevoerd. De veldbezoeken vonden plaats vanaf 20:30 uur tot zonsondergang. Tussen de veldbezoeken zijn de minimale tussenpozen van tenminste tien dagen gehanteerd. Gedurende de veldbezoeken is voornamelijk visueel (met behulp van een verrekijker) geïnventariseerd. Daarnaast is tijdens het 'gieren' gelet op de bijbehorende geluiden.
- Vleermuizen: het gebied is gedurende vijf perioden (kraamseizoen, middernachtzwermen, paarseizoen, winterrust en winterzwermen) geïnventariseerd op aanwezigheid van vleermuizen en functies. Van 15 mei tot en met 15 juli is middels twee avond rondes en twee ochtend rondes per deelgebied onderzoek gedaan naar zomer- en kraamverblijfplaatsen. Tussen 1 augustus tot en met 10 september is tussen 00:00 uur en 02:00 uur onderzoek gedaan naar zwermactiviteit van gewone dwergvleermuizen bij potentiële (massa-)winterverblijfplaatsen. Tussen 15 augustus tot en met 1 oktober is onderzoek gedaan naar paarverblijfplaatsen. Deze rondes startten een uur na zonsondergangen stopten ongeveer een uur voor zonsopkomst. Per nacht zijn gemiddeld drie deelgebieden onderzocht. Een deel van de onderzoeken is gecombineerd met de onderzoeken naar massawinterverblijven. Foerageergebieden en vliegroutes zijn in kaart gebracht met behulp van SM4 batdetectors van Wildlife Acoustics. In de winterperiode is op 19 januari 2019 en 11 en 19 februari 2019 daarnaast ook onderzoek gedaan naar specifieke overwinteringslocaties (zwermactiviteit) binnen de bebouwde kom van gemeente Hellevoetsluis.

Methodiek gebaseerd op: de Kennisdocumenten van BIJ12 en het Vleermuisprotocol 2017. Door deze documenten als uitgangspunt te gebruiken kan met voldoende zekerheid uitspraken worden gedaan over de grootte van de populaties huismussen, gierzwaluwen, de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger en de aanwezigheid van andere soorten binnen de bebouwde kom. De inventarisaties zijn gebaseerd op steekproeven en momentopnames. Het kan niet worden uitgesloten dat beschermde soorten en essentiële functies die op de onderzoeksmomenten niet waargenomen zijn, op een ander tijdstip wél aanwezig zijn.

Onderzoek 2020 (Regelink):

Methodiek:

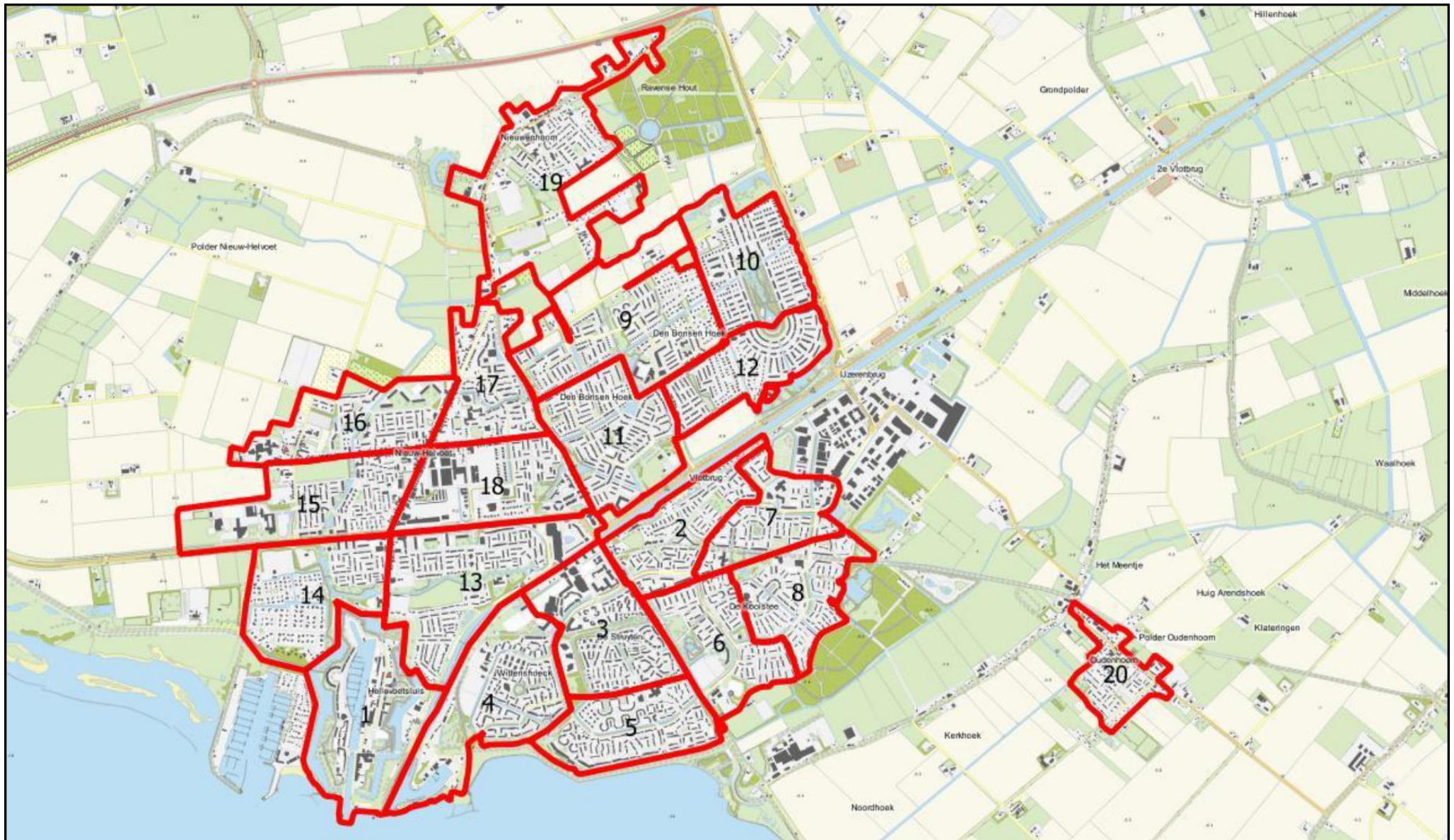
- Huismus: in de periode van 1 april tot en met 15 mei is ieder deelgebied twee keer bezocht, vanaf één tot twee uur na zonsopgang. Daarbij is visueel en op gehoor, met behulp van een verrekijker, gelet op baltsende huismussen, paringen, piepende jongen in het nest, nestindicerend gedrag (zoals invliegen met nestmateriaal of voedsel) en de zichtbaarheid van nestlocaties. Per ochtend zijn twee of drie deelgebieden onderzocht. Tussen de opeenvolgende veldbezoeken in een deelgebied zijn tenminste tien dagen gelegen. Alle inventarisaties zijn fietsend uitgevoerd.
- Gierzwaluw: in de periode 1 juni tot en met 15 juli is ieder deelgebied drie keer bezocht, vanaf anderhalf uur voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang. Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk visueel en op gehoor geïnventariseerd, met behulp van een verrekijker. Daarnaast is tijdens het 'gieren' gelet op de locatie en de bijbehorende geluiden om de exacte nestlocaties te bepalen. Bij indicaties van aanwezigheid van nesten is langere tijd gepost om het waarnemen van invliegende dieren te vergroten. Tussen de opeenvolgende veldbezoeken in de deelgebieden zijn tenminste tien dagen gelegen.
- Vleermuizen: kraamseizoen: 15 mei tot en met 15 juli: onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen en vliegroutes. Middernachtzwermen: 1 augustus tot en met 10 september: onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen door te zoeken naar middernachtzwermen. Paarseizoen: 15 augustus tot en met 1 oktober: vaststellen van de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en vliegroutes. Winterseizoen: onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen door het zoeken naar vorstzwermen. Elk deelgebied is twee keer bezocht. Per veldbezoek werd gedurende dezelfde nacht onderzocht, met zowel een avond- als ochtendronde. Op plekken waar kraamverblijfplaatsen zijn aangetroffen, zijn waar mogelijk in de volgende nacht(en) uitvliegende vleermuizen geteld, om de grootte van de kolonies te bepalen. Het tellen van uitvliegers is door de onderzoekers uitgevoerd vanaf zonsondergang totdat er geen vleermuizen de verblijfplaats verlieten. Bij enkele grotere verblijfplaatsen zijn uitvliegers niet geteld, door toedoen van omslag van het weer.

Methodiek gebaseerd op: de Kennisdocumenten van BIJ12 en het Vleermuisprotocol 2017. Door deze documenten als uitgangspunt te gebruiken kunnen met voldoende zekerheid uitspraken worden gedaan over de grootte van de populaties huismussen, gierzwaluwen en gebouwbewonende vleermuizen en de aanwezigheid van andere soorten. De inventarisaties zijn gebaseerd op steekproeven en momentopnames. Het kan niet worden uitgesloten dat soorten en functies die op de onderzoeksmomenten niet waargenomen zijn, op een ander tijdstip wél aanwezig zijn.

Bijlage 2: Kaart SMP-plangebied

omgevingsdienst
Haaglanden